

SOLI DEO GLORIA

Solas

číslo 12

jeseň 2011

odpustenie

Ale si buďte navzájom naproti sebe dobrotiví, ľútostiví,
odpúšťajúci si, ako aj Boh v Kristu odpustil vám.

Efezským 4:32

Hospodine,
vo svojej lúbsti
si postavil
môjmu vrchu silu;
keď si ukryl
svoju tvár, bol som
predešený.

Žalm 30:8

Ved' nás k cieľu, Bože verný!

1. Ved' nás k cieľu, Bože verný,
púťou často znavených!

Ty si v moci prenesmierny,
zmocňuj slabých, zomdlených!

Štedrou rukou žehnaj nás,
kým uzrieme neba jas!

2. Vodou živou, mannou z neba
občerstvuj a sýť svoj ľud,

nech sa vierou drží Teba,
neupadne v diablov blud!

Vykúpených ved' a chráň,
doved' slávne v neba stán!

3. Púť až dôjde ku Jordánu,
uvidíme vlasti breh:

Previesť nás ráč do Kanánu,
kde sa skončí žitia beh,

by Ti večne zaznieval
hlahol našej piesne chvál!

*Duchovné piesne, Nitra 1987,
pieseň číslo 305.*

Publikované s láskavým súhlasom
zostavovateľa spevníka.

obsah

Božie odpustenie a naše odpustenie ...	2	Tretia kniha Knihy Žalmov – Azafovské	
Horkosť – Oslobodenie z púť horkosti	15	žalmy, ich zámer a adresovanie	26
Tretia kniha Knihy Žalmov – Levitskí		Veronika – svedectvo	35
speváci a chrámoví uctievači	23	Oznamy	44

Božie odpustenie a naše odpustenie

*Preto je podobné nebeské kráľovstvo človeku kráľovi,
ktorý sa chcel porátať so svojimi sluhami.*

Matúš 18:23

Ilustratívne príbehy, ktoré Pán Ježiš Kristus rozprával pred takmer 2000 rokmi, keď žil, konal a pôsobil na tejto zemi, sa stali známe pod názvom *podobenstvá*. Tak ich pomenoval sám Pán Ježiš, tak ich pomenovávajú aj pisatelia evanjelií a tak ich označovali aj učeníci Pána Ježiša. V tomto článku sa budeme venovať podobenstvu, ktoré je známe pod názvom: *Podobenstvo o nespravodlivom sluhovi*, alebo v preklade prof. Roháčka: *Kráľ, ktorý sa ráta so svojimi sluhami*. Toto podobenstvo by sa mohlo volať aj takto: *Podobenstvo o človeku, ktorý nechcel dať iným to, čo chcel pre seba*.

Keď Pán Ježiš rozprával podobenstvá, svojich poslucháčov šokoval a hlboko zasiahol. Veľakrát boli otrasení a intenzívne reagovali na to, čo počuli, lebo sa ich to bezprostredne dotýkalo, ako to vidíme na ich reakciách, zaznamenaných v evanjeliách. Jeho poslucháči intenzívne reagovali na to, čo počuli. Môžeme smelo predpokladať, že tomu tak bolo aj u tohto podobenstva – o chvíľu uvidíme, aké šokujúce prvky v sebe obsahuje. Často sa stáva, že keď niečo viackrát prečítame a príbeh nám je už dobre známy, naša pozornosť je znížená a nenachádzame v ňom už nič zvláštne. Stal sa pre nás familiárne známym. Pri štúdiu biblického textu takáto situácia môže byť zradou, lebo od familiárnych vecí očakávame už len niečo bežné, niečo všedné, a to môže byť dôvod, prečo sa potom v texte strácame. Pozrime sa na toto podobenstvo nanovo, s čerstvým prístupom, a skúsme prežiť a zažiť niečo z toho, čo podobenstvo pre poslucháčov znamenalo vtedy, keď ho Pán Ježiš rozprával a cezeň vyučoval.

V Evanjeliu podľa Matúša je toto podobenstvo zaznamenané v 18. kapitole vo veršoch 23 až 35. V texte sa nachádza niekoľko kľúčových detailov a na ne zaostríme svoju pozornosť. Pozrieme sa na to, čo tomuto podobenstvu dáva tú zvláštnu chuť, atmosféru a špecifickosť.

Čísla a jednotky

Prvý detail sú čísla a jednotky spomenuté v texte, napríklad vo verši 24 čítame: „...*bol dlžen desať tisíc hrivien*“. To je konkrétny detail, konkrétna mena; nejaká jednotka a nejaké číslo. Prvý sluha kráľovi dlhuje *10 000 hrivien* (podľa prekladu prof. Roháčka) alebo *10 000 talentov* (podľa evanjelického alebo aj iných prekladov). Tieto slová (*hrivena* alebo *talent*) sú prekladom gréckeho slova *tánton*. *Talent* bol v tom čase najvyššia jednotka vyjadrenia hodnoty – nebola to fyzická minca ale skôr účtovná jednotka. Zároveň to bola aj jednotka váhy, ktorou sa vyjadrovalo množstvo drahých kovov: *talent striebra, talent zlata. Talent striebra*

napríklad vážil 45 kg, a ak by sme si predstavili dlh prvého sluhu v striebre, tak by táto suma znamenala 450 ton striebra. *Talent zlata* bol väčší, vážil 91 kg, a vtedy by dlh mal hodnotu 910 ton zlata – hneď si uvedomíme, že ide o závratné množstvo.

Ale v tomto texte sa primárne nemyslí na váhovou stránku talentu, ale na stránku talentu ako jednotku hodnoty, ktorá sa v grécko-rímskej spoločnosti používala napr. v účtovaní. V niektorých prekladoch nájdeme prepočet talentu na príslušnú menu, a prekladatelia to myslia dobre, keď uvedú prepočet na cifru sumy dnešnej meny, ale aj tak tým nevystihnú to, čo Pán Ježiš v podobenstve chce povedať a u poslucháčov vyvolať. Ak by sme tento prepočet absolvovali a ráтали by sme, koľko bude 10 000 hrivien alebo talentov, tak by nám vyšla ohromujúca suma, dokonca aj na dnešné pomery. Pre výpočet je tu isté rozpätie v závislosti od toho, k akým hodnotám vtedajších mincí sa prikloníme, ale jeden možný výpočet dáva sumu 1,81 miliardy eur. Akokoľvek je toto číslo astronomické a ohromujúce, pričom dokonca prevyšuje hrubý domáci produkt (HDP) mnohých súčasných afrických krajín, predsa jeho význam v tomto podobenstve ide ešte ďalej. Je to závratne obrovské číslo.

Okrem toho ale existuje možnosť, že celé slovné spojenie *desaťtisíc* hrivien vyjadruje ani nie tak presné číslo ako skôr závratnú nesplateľnú sumu. Bližšie si to teraz vysvetlíme. V každom jazyku existujú číslovky, ktoré majú svoje samostatné jednoslovné vyjadrenia ako *stovka*, *tisícka*. Iné číslovky tvoríme zložením z dvoch slov, ako napríklad *desať*

a *tisíc* – a takto vieme vyjadriť (vyskladať) ľubovoľné číslo. Zvláštnosť v podobenstve je v tom, že hrivny (talenty) sú spojené so slovom *desaťtisíc*, ktoré je ale v pôvodine jedno plnovýznamové slovo. V gréckom jazyku na tomto mieste stojí slovo *mýrioi* a máme ho v Novej zmluve iba raz, pričom je to najväčšia pomenovaná jednoslovná číslovka v písmach Novej zmluvy. Dvakrát máme ďalej v NZ príbuzné slovo *myriós* (1. Korintanom 4:15 a 14:19) tiež preložené ako *desaťtisíc*, pričom však význam ide smerom k myšlienke „koľko len chcete“ alebo jednoducho „neobmedzené množstvo“. No a potom je tu ešte do tretice slovo *myriás*, ktoré vyjadruje tisíce, desaťtisíce či nespočítateľné množstvo (napr. Lukáš 12:1 a Židom 12:22) a niekedy sa zdvojuje na zosilnenie významu, ako napr. v Zjavení 5:11. Všetky tieto slová majú spoločný koreň a významovo sa trochu prelínajú. Keď to všetko zrátame, vychádza ako dosť možné, že vyjadrenie „desaťtisíc hrivien“ v Matúšovi 18:24 presahuje samotný číselný údaj a zdôrazňuje sa ním dlh, ktorý jednoducho v ľudských silách nie je možné splatiť. Dlh, čiastka a finančný balík je nad rámec všetkej predstavivosti a všetkej kalkulácie – podlžnosť je nepredstaviteľne veľká. Niektoré zahraničné preklady Biblie túto myšlienku aj presne takto vyjadrujú.

To bolo o dlhu prvého sluhu. Je tu však aj druhý sluha, ktorý bol tiež zadlžený. Tento sluha dlhuje *sto denárov* (verš 28). Jeden denár predstavoval bežnú dennú mzdu robotníka. Vieme to z podobenstva o pracovníkoch na vinici (Matúš 20:1-19). Tí dostávajú práve jednodennú mzdu robotníka, konkrétne

jeden *denár*. Bola to zároveň základná strieborná rímska minca a univerzálne rozšírené platidlo. Tento druhý sluha dlhuje teda minimálnu dennú mzdu robotníka za sto dní. Keď by sme toto prepočítali na eurá, pričom budeme vychádzať z minimálnej mzdy v roku 2011, vychádza to zhruba na 1510 eur. Nie je to malá čiastka, ani na naše pomery, ani na vtedajšie pomery. Nech by sme prepočítavali akokoľvek, mzda za prácu za sto dní nie je čiastka zanedbateľná, ale v porovnaní s tou prvou sumou smiešne malá.

Prvá lekcia podobenstva:

Postava a charakter kráľa

Čo si popri sumách a jednotkách musíme hlavne uvedomiť, je to, že podobenstvá sú príbehy, ktoré nás majú naučiť veľké pravdy o Božích cestách, majú nás naučiť niečo o tom, ako je to medzi Bohom a nami, o jeho vôli a jeho úmysloch s nami, niečo o tom, čo platí pre večnosť, čo je u Boha dôležité pre vzťah s ním. Sústreďme sa na postavu kráľa z tohto podobenstva.

Postava kráľa, ktorý dal k sebe zavolať svojich sluhov, aby vykonali zúčtovanie dlhov, nás jasne odkazuje na existenciu jedného večného, nemenného a dokonalého Kráľa, ktorým je nebeský Boh. Takto to nachádzame aj v iných podobenstvách, v ktorých sa objavuje kráľ. Niekedy má svojho syna, ako je to napríklad v podobenstve o svadbe kráľovského syna (Matúš 22:1-14). Kráľ v podobenstvách predstavuje večného nestvoreného a živého Boha.

Keď sa v podobenstvách objavia služobníci, tak nás prepájajú s tými, ktorí sú, alebo chcú byť, alebo tvrdia

o sebe, že sú sluhovia tohto Kráľa, že majú služobnícky vzťah s Bohom, ktorý je na nebesiach. Sluhovia v biblickej terminológii sú tí, ktorí plnia vôľu Panovníka, ktorí plnia vôľu Kráľa. Podľa toho ich poznať. Ten človek, ktorý si chodí po svojich cestách, robí si svoje plány, sám si realizuje všetko vo svojom živote a nedostáva žiadne rozkazy, nedostáva žiadne nariadenia, nikdy nemôže povedať, že je niekoho sluhom. Sluhovia sú tí, ktorí sa zaujímajú a konajú to, čo chce ich kráľ.

V tomto podobenstve máme obraz kráľa a sluhov (prvý sluha, druhý sluha, spolusluhovia). Som presvedčený, že v tomto podobenstve sa nachádzajú prinajmenšom tri duchovné poučenia, tri skutočnosti, ktoré platia o vzťahu medzi Bohom a človekom. To je jednoduchšia a ľahšia časť tohto podobenstva. O chvíľu sa potom pozrieme na to, čo je v ňom komplikovanejšie.

Prvé poučenie podobenstva je vo veršoch 23 až 27 a mohli by sme ho nazvať: *Veľkosť kráľovej vládny* (alebo *dobroty* či *veľkorysosti*). Prvá lekcia v tomto podobenstve je o kráľovej obrovskej vládny, добрote, o kráľovi, ktorý odpúšťa dlhy.

Duchovné premietnutie tohto poučenia je, že Boh vo svojej milosti a добрote odpúšťa hriechy. Veľkosť a úder tohto podobenstva a jeho zásah je v tom, že tento kráľ odpúšťa nevyčísľiteľne veľký dlh. Dlh tak nepredstaviteľne veľký, že presahuje kalkuláciu a prví poslucháči museli byť z toho nutne udivení a šokovaní rovnako ako i my. V učení Pána Ježiša je týmto poukázané na veľkosť našich hriechov v porovnaní s Božím svätým štandardom. Už nie viac

v porovnaní s ľudským štandardom, podľa ktorého sa my ľudia radi porovnáваме jeden s druhým. V biblickom obraze tu máme odkrytú veľkosť hriechu, o ktorom Boh hovorí, že je nekonečne veľký, pretože bol spáchaný proti nekonečnému a večnému Bohu. Hriech je dlh nekonečne veľkej sumy voči tomuto dokonalému Kráľovi.

Podobenstvo ukazuje na kľúčovú otázku vo vzťahu medzi Bohom a človekom. Moment, ktorý rozhodne o všetkom medzi človekom a Bohom, v podobenstve medzi sluhom a kráľom, je moment rátania alebo účtovania, či inventúry hospodárenia. S tým je spojená záležitosť vyriešenia dlžoby, alebo tiež vyriešenia doterajšieho zlého a hriešneho konania. Sluhovia sú opísaní ako tí, ktorí konali, a nastáva moment, kedy so svojho konania majú vydať počet. Toto bola v tom čase úplne štandardná prax a môžeme povedať, že v rôznych obmenách pretrváva dodnes. Navyše ale podobenstvo ukazuje, že v niečom nešlo o bežnú situáciu. Z jednej stany je to bežná situácia – kráľ sa ráta so svojimi sluhami. Na druhej strane situácia je zvláštna, lebo suma je za hranicami všetkého, čo je na zemi bežne možné splatiť. Kráľ je opísaný ako ten, ktorý dokáže tomuto prvému sluhovi preukázať nevyvetliteľnú a nepochopiteľnú milosť. Ale ešte niečo viac nám naznačuje, že kráľ je zvláštny, že je veľmi vládny a láskavý. Máme to uvedené vo verši 25: „Ale, že nemal ako zaplatiť, rozkázal ho jeho pán predať i jeho ženu i deti i všetko, čo mal, a zaplatiť.“ To, že kráľ sa rozhodne predať sluhu do otroctva – predať ho do služby, ukazuje, že kráľ je láskavý a vládny. Ale teraz si asi nejeden čitateľ

povie: To snád' nie je možné, toto má byť vládne a láskavé? Že sa sluha dostane do otroctva, má ukázať, že kráľ je vládny?

Áno, je to tak, pretože kráľ v tejto chvíli ani zďaleka neaplikoval najhorší možný trest. V prvom storočí nebolo nič zvláštne dostať ľudí do otroctva kvôli finančným dlhom. Už Mojžišov zákon riešil túto situáciu. Mnohokrát, keď sa Židia dostali do finančných dlhových a finančných ťažkostí, tak pre nich najlepšie zo všetkého bolo dostať sa k židovskému pánovi a slúžiť mu ako otrok, pretože dopredu vedeli, že židovský pán sa bude riadiť Mojžišovým zákonom a že nebude bezdôvodne na nich krutý. Napríklad nebude ich bezdôvodne trestať, že bude rešpektovať zákon a pravidlá, ktoré Boh pre túto situáciu dal.

A to nie je všetko. I vtedy, keď sa niekto dostal do otroctva, vždy zostávala možnosť, že bude vykúpený. Buď nejakým príbuzným, alebo nejakým svojím postupným sporením. V tom horšom prípade sa dlžníci dostali do väzenia, ktoré mohlo zahrňovať aj mučenie. To v texte vidíme ďalej v tom, čo urobí prvý sluha s druhým sluhom. Všimnite si rozdiel medzi konaním kráľa a ním. Keď prvý sluha stretne svojho dlžníka spolusluhu, tak mu neponúkne: *Pôjdeš do otroctva, tam nasporíš peniaze a raz mi zaplatíš*. To, čo povie a urobí prvý sluha druhému, je: *Zaplať, čo si mi dlžný a začne ho hrdúsiť* (verš 28) a *hodil ho do žalára* (verš 30). Ale v žalári druhý sluha nezarobí ani denár, nikdy nebude môcť splatiť svoj dlh. Tu vidíme, aký drsný, nemilosrdný a krutý je prvý sluha. Nakoniec, keď kráľ uvidí reakciu prvého sluhu, uplatní nad ním trest, o ktorom presne hovorí verš 34: „A jeho pán,

rozhnevany, vydal ho mučiteľom, dokiaľ by nezaplatil všetkého, čo mu bol dlžen.“

Tri spôsoby riešenia dlžoby: Urobme si teraz istý predel a prehľadne rozpíšeme, ktoré tri spôsoby riešenia dlžoby prináša podobenstvo:

Prvý, najmiernejší trest, je predanie do otroctva. Toto robí kráľ ako svoju prvú reakciu. Je mierny v situácii, ktorá nastala. Snáď už toto zároveň obsahuje náznak ešte väčšej a hlbšej veľkorysosti, keďže kráľ dobre vie, že ani v otroctve prvý sluha ten závrtný dlh nezaplatí, a tak sa nám natíska otázka, či v skutočnosti nemá nejaké iné riešenie, ktoré nebude ani v pobyte v otroctve a ani v sporení.

Druhý stupeň trestu je uvrhnutie do žalára. Je to to, čo robí prvý sluha druhému.

Tretí stupeň trestu v tomto podobenstve je mučenie. To je verš 34.

Vidíme, že kráľ je skutočne vládny a láskavý už len samotnou voľbou predat' sluhu do otroctva. Celé rávanie ale naberie nečakaný obrat. Prvý sluha počuje o otroctve, o všetkom, čo ho tam čaká a padne pred kráľom a začne ho prosit' o pozhovenie, že všetko zaplatí. Kráľ sa opäť v tomto podobenstve ukáže ako zvláštny a mimoriadny, lebo reaguje na prosbu tých, ktorí za nim prichádzajú. Má záujem o to, čo mu jeho sluha hovorí v situácii, keď sa dostal do dlhov. Chce počut' a vidieť, aká bude jeho reakcia a je pripravený reagovať na jednu konkrétnu odozvu a tou je prosba o milosť, pokorné žobranie o pozhovenie, prosba, aby mu bolo odpustené. Kráľ v tomto podobenstve urobí prekvapujúce rozhodnutie. Povie: *Odpúšťam ti celú dlžobu.* Toto neuveriteľné

odpustenie predstavuje prvý vrchol tohto podobenstva. To je verš 27: „*A pán toho sluhu, milosrdenstvom hnutý, prepustil ho a dlžobu mu odpustil.*“ Dlžobu mu odpustil – konanie kráľa prekonal všetko, čo ľudia (kedy) urobili na zemi jeden voči druhému.

Druhá lekcija podobenstva: Charakter sluhov

Prvá lekcija bola o charaktere kráľa, jeho rozhodnutí odpustiť a jeho zjavenej veľkorysosti. Druhá lekcija je vo veršoch 28-30: „*Ale ten istý sluha vyjdúc našiel jedného zo svojich spolusluhov, ktorý mu bol dlžen sto denárov, a pochytil ho a hrdúsil hovoriac: Zaplat' mi, čo si dlžen! Vtedy padol jeho spolusluha k jeho nohám, prosil ho a hovoril: Pozhovej mi a všetko ti zaplatím. Ale on nechcel, ale odišiel a hodil ho do žalára, dokiaľ by nezaplatil toho, čo bol dlžen.*“ Druhý sluha prosil o milosť (verš 29), ale prvý sluha mu nedáva žiadnu milosť, žiadne pozhovenie a prikáže ho hodit' do žalára.

Pýtame sa: Prvý sluha si nepamätá, čo zažil pred pár minútami? To má takú krátku pamäť? Kráľ jemu nič také neurobil, ako urobil on svojmu spolusluhovi. Kráľ nebol k nemu násilný! Nehrdúsil ho. Nespomínal väznicu.

Všimnime si, že verše 26 a 29 sú paralelné a situácie v nich opísané sú rovnaké. Prvý sluha padol na kolena (verš 26), druhý sluha padol na kolena (verš 29). Prvý prosil, žobral, i druhý tak urobil, aj on prosil a žobral. Prvý povedal pozhovej mi, i ten druhý to povedal. Je to veľmi podobná situácia. Prvý sluha sa ale rozhodne, že jeho dlžník má byť uvrhnutý do väzenia, tam nebude môcť zarábať peniaze, tam aj zomrie.

Sme šokovaní a nechápeme to. Tým sme pri druhom vrchole podobenstva. Absurdné, nevysvetliteľné, nepochopiteľné rozhodnutie prvého sluhu. Jeho rozhodnutie je rovnako šokujúce ako to, ktoré urobil kráľ.

Druhé poučenie podobenstva je, že pohrdnutie takouto milosťou, akú sme videli v prvom poučení, je absurdné a rovnako šokujúce ako samotná milosť. To je druhý šok a druhý vrchol tohto podobenstva.

Tretia lekcija podobenstva: Kráľova prítomnosť

Tretia lekcija podobenstva je vo veršoch 32 až 34: „*Vtedy si ho zavolať jeho pán a povedal mu: Zlý sluha, všetok ten dlh som ti odpustil, pretože si ma prosil; či si sa teda i ty nemal zmilovať nad svojím spolusluhom, ako som sa i ja zmiloval nad tebou? A jeho pán, rozhnevaný, vydal ho mučiteľom, dokiaľ by nezaplatil všetkého, čo mu bol dlžen.*“

Spolusluhovia oznámia pánovi, ako sa zachoval prvý sluha. Pán si ho zavolať a povedal mu: „*Zlý sluha, všetok ten dlh som ti odpustil, pretože si ma prosil*“ (verš 32). Prvého sluhu čaká hrozný osud. Prečo? Čo sa stane? Oznámené bude niečo extrémne desivé. Tu vidíme aj inú stránku osoby kráľa. Videli sme jeho šokujúcu láskavosť, odpustenie, ktoré vyrazilo dych a naplnilo úžasom prvých poslucháčov, a malo by aj nás, ale vidíme aj jeho prísnu a nekompromisnú spravodlivosť. Kráľova neoblomná prítomnosť je ďalším, **tretím poučením** tohto podobenstva.

Kráľovo obvinenie má logiku. Konkrétne takúto: *Ja som ti odpustil všetok dlh, pretože si ma prosil. Či si sa azda i ty*

nemal zmilovať nad svojím spolusluhom, ako som sa i ja zmiloval nad tebou? Nečítame, že by prvý sluha na kráľovo obvinenie nejako reagoval. Vieme si ho predstaviť, ako tam stojí, pozerá do zeme a mlčí. Kráľ postavil obvinenie tak, že si nevieme predstaviť, čo by sa proti nemu dalo namietnuť. Ako spochybniť to, čo v tejto chvíli kráľ hovorí? A potom príde jeho rozhodnutie: „*A jeho pán, rozhnevaný, vydal ho mučiteľom, dokiaľ by nezaplatil všetkého, čo mu bol dlžen*“ (verš 34).

Verš 34 je obrazná výpoveď. Ide v ňom o vyjadrenie duchovnej reality toho, že tento sluha ostane vo väzení navždy. To, že dokiaľ nezaplatí svoj dlh, nemôže znamenať, že tento sluha svoj dlh raz zaplatí. Toto už je vylúčené zo sumy (veľkosti) jeho dlhu, na ktorú sme poukázali na začiatku článku, že ide o nevyčísliteľne veľkú čiastku. Sú dva dôvody, prečo toto je obraz večného potrestania a večného pobytu v mukách pekla.

Prvý dôvod je veľkosť dlžnej sumy – pripomínam 10 000 hrivien, talentov, to je povedané inak: nespočítateľná závažná suma.

Druhý dôvod je ten, že na rozdiel od otroctva vo väzení sa nedá nezrobiť vôbec žiaden denár, a tak splácať dlh. Na tomto mieste Pán Ježiš Kristus ukazuje, že nie je žiadna nezrovnalosť medzi tým, ako konal kráľ prvýkrát a ako druhýkrát. Prvýkrát bol kráľ milosrdný, druhýkrát prísne trestá. Toto varuje pred mnohými dnešnými nesprávnymi predstavami o Bohu, o nebeskom Kráľovi. Hovoríme ľuďom o večnom treste, o večnom súde a oni reagujú slovami: *Boh by nemohol byť taký zlý. Boh by*

nemohol niečo také urobiť. Ľudia chcú mať Boha iba ako dobrého, alebo potom sú takí, ktorí hovoria, že Boh nikdy nemôže odpustiť taký a taký hriech a pritom často myslia na niekoho zo svojho okolia a svoje hriechy považujú za relatívne malé. Jedni vravia, Boh nikoho nikdy nepotrestá, kým druhí tvrdia, že Boh nepotrestá práve len ich, lebo ich hriechy sú nevýznamné. Oboje predstavuje hrozný omyl a obrovský rozpor s biblickou pravdou.

Kráľ v tomto podobenstve, teda podľa slov Pána Ježiša, je aj taký aj taký. Je milostivý a milosrdný, odpúšťajúci a rovnako je aj spravodlivý, nekompromisný a prísny. Tieto dve vlastnosti v ňom spolu existujú. A práve preto, že je vládny, nemôže tolerovať to, keď jeho odpustením niekto pohrdne. Práve Kráľ, ktorý je vládny, nemôže netrestať kohokoľvek, kto pohrdne a pošliape jeho vládnošť.

Toto, jeho vládnošť a jeho prísnošť, je základná pravda o Bohu. Nachádzame ju aj v liste Rímskym v prvej kapitole od verša 21. Podobne aj v Rímskym 11:22 „*Vid' teda dobrotu i prísnošť Božiu!*“ Ako sme už povedali, jedna z najväčších chýb, a neraz aj medzi kresťanmi, je jednostranné vykresľovanie Boha. Nechcú vidieť Boha tak, ako je uvedené v Rímskym 11:22, ale aj na ďalších miestach ako napr. v liste Židom 10:29.

Písmo znova a znova vykresľuje, že Boh bude prísne trestať a bude prísne súdiť všetkých, ktorí neodpovedali na Jeho milosť, hoci ju poznali, hoci jej porozumeli, hoci im bola celý život predkladaná a ponúkaná.

Vo verši 34 končí samotný text podobenstva a ďalej nasleduje to, čo je pre

podobenstva Pána Ježiša charakteristické. V jednom, alebo v pár veršoch, predloží duchovné univerzálne poučenie, ktoré povie už ako priamu duchovnú pravdu. Tú nachádzame vo verši 35: „*Tak i môj nebeský Otec učiní vám, keď neodpustíte jeden každý svojmu bratovi zo srdca ich previnení.*“

V 35. verši už hovorí: *Nebeský Otec.* Už nie kráľ – osoba z podobenstva – ale priamo menuje Boha, t. j. Nebeského Otca. A povie, že On to „učiní vám“; teda vy, ktorí ste okolo mňa, vy ste tí sluhovia, ktorých sa to týka. Je to pre nich a sprostredkovane aj pre nás. V ďalšom povieme, ako to platí pre nás.

Pán Ježiš uzavrie rozprávanie tým, že odtají všetky postavy v podobenstve a otvorene uvedie, o čom toto podobenstvo je, keď poslucháčom vraví: „...*keď neodpustíte každý jeden svojmu bratovi, zo srdca ich previnenie.*“ Tým hovorí, že podobenstvo je o odpúšťaní, ktoré sa deje jednak medzi Nebeským Otcem a ľuďmi a jednak medzi ľuďmi navzájom, konkrétne medzi bratmi, lebo takto je tu užšie vymedzená táto medziľudská rovina.

Z tohto záveru vznikajú **štyri dôležité otázky:**

1. Na aký druh súdu sa myslí vo veršoch 34 a 35?

Tvrdím, že vo verši 34 sa myslí na peklo a na večné odsúdenie. Myslí sa na večný trest, z ktorého sa človek už nikdy nedostane. Dôvodov je niekoľko.

Vyplýva to zo samotnej gigantickej sumy a z toho, že vo väzení sa nezarába, a potom už niet z čoho splácať dlh. Navyše je tu aj priama zmienka odovzdania dlžníka mučiteľom. V podobenstvách

obraz toho, že niekto sa dostáva do väzenia, poukazuje na vonkajšiu tmu, škripanie zubov, utrpenie a mučenie, a to je obraz večného utrpenia – obraz večného pobytu v pekle, obraz večného trestu.

Keď čítame o sluhoch v podobenstvách, nestotožňujeme si to okamžite s pojmom kresťan. Teda nemôžeme si okamžite predstaviť list Rímskym povedzme 8. kapitolu, list Galatským, list Efezským a 1. list Petrov. Prečo? Musíme sa najprv snažiť pochopiť dané podobenstvo v jeho vlastných kategóriách a kontexte. Až potom v druhej fáze máme pristúpiť k prepojeniu výstupov z nášho štúdia na širší rámec kresťanských právd, ako sa nám vynárajú z celku Biblie. Rozmýšľajme teraz ešte v súradniciach samotného podobenstva a historického kontextu, v ktorom odznelo.

V tom čase sa každý v Izraeli považoval za služobníka Boha. A toto je kontext, v ktorom podobenstvo odznieva. Ježiš je uprostred ľudí, ktorí všetci si po 2000 rokoch od Abrahámovej zmluvy myslia, že z titulu svojej rodovej príslušnosti k Abrahámovi sú sluhovia Kráľa, že sú sluhovia Boha. Všetci sa za takých považujú, ale v podobenstvách sú nakoniec nimi v skutočnosti vždy len dobrí sluhovia, len títo sú v skutočnosti učenci, synovia a ovce.

Byť ovca v učení Pána Ježiša nie je to isté, ako byť sluha v podobenstve. Pán Ježiš Kristus musí celý svoj pozemský život riešiť otázku toho, že všetci okolo neho sa hlásia k Bohu Izraela, ale nie všetci mu skutočne patria. Spôsob, ktorým to rieši, je často práve cez podobenstvá. Preto sa tam nakoniec objavia

synovia, dobrí sluhovia. Tento prvý sluha z podobenstva, o ktorom hovoríme, je nazvaný zlý sluha (verš 32).

2. Stále je tu ale problém a otázka: Je Božie odpustenie závislé na mojom odpustení (verš 35)?

Takýchto textov máme v evanjeliách viac – pozrite Matúš 6:15 „Ale ak vy neodpustíte ľuďom ich pokleskov, neodpustí ani váš Otec vašich pokleskov“. Teda ako je to s odpustením? Je Božie odpustenie závislé na tom, že ja odpustím iným? Túto dilemu musíme vyriešiť pozorným štúdiom, porovnaním viacerých pasáží a tiež pochopením hlavných pilierov Matúšovej zvesti. Tie si môžeme zhrnúť takto.

Nijakým naším konaním pred obrátením a ani po ňom, si nemôžeme zaslúžiť Božie odpustenie. Všetci sme hriešnici odkázaní na Božiu milosť (Matúš 3:14; 7:11). Odpustenie nám v plnosti zaslúžil jedine Pán Ježiš svojou smrťou a svojím zmŕtvychvstaním (Matúš 1:21; 9:2; 26:28). Aby mal človek úžitok z tohto vykupiteľského diela, musí na správu evanjelia v nejakom bode svojho života odpovedať pokáním a vierou (Matúš 3:2; 4:17; 9:13). Keď však človek prijíma vierou toto odpustenie za svoje, nastáva aj radikálna zmena srdca, ktoré je premenené na dobré a nové (Matúš 3:8; 12:33-35). V konečnom dôsledku tí ľudia, ktorí sa iba ústami odvolávali na Boha, ale ich skutky ostali staré, nepremenené a neposlušné, budú nakoniec odkrytí ako pokrytci a spravodlivo odsúdení (pozri aj Matúš 15:13). Najneskôr na konci vekov sa s definitívnou platnosťou ukáže, kto skutočne skrze silu, ktorú mu dal

Boží Duch, slúžil pravému Bohu a kto sa iba skrýval za náboženskú pretváрку (Matúš 3:10). Skutoční nasledovníci budú na konci vekov potvrdení ovocím svojej viery a vojdú do večného života, ktorý pre nich čiastočne začal už tu na zemi v deň obrátenia (Matúš 12:37). Do tejto Matúšovskej štruktúry, ktorá verne odráža pozemské učenie Pána Ježiša, je zasadené aj naše podobenstvo.

Bolo by teda nesprávne uvažovať o našom podobenstve tak, že my si naším odpúšťaním zaslúžime, zarobíme či pritiahneme Božie odpustenie. Večné odpustenie máme v preliatej Kristovej krvi, ktorá tiekla za nehodných hriešnikov. Predsa ale podobenstvo na niečo apeluje a v niečom nami potrebuje zatriať – a toho sa nesmieme minúť. Sčasti sme už vyššie naznačili, ktorým smerom musíme uvažovať, ale než to spresníme, rozriešime ešte inú dilemu.

3. Učí naše podobenstvo, že človek môže naozaj prijať odpustenie, naozaj dostať nové srdce a potom to všetko stratiť preto, že v nejakom bode života zaváha s odpustením svojmu bližnému?

Som presvedčený, že nie a dôvod na to nachádzam v jednej pasáži z Kázne na hore, ktorú máme vo veršoch Matúš 7:21-23. Je to užitočná pasáž pre našu dilemu, lebo nám opisuje súdny deň a súvislosť so životom tu teraz na zemi. Verš 21 uvádza: „*Nie každý, kto mi hovorí: Pane, Pane! vojde do nebeského kráľovstva*“ (verš 21). Toto znie ako sluhovia z Matúša 18! Všetci boli v nejakom zmysle v službe pre Kráľa! Pán Ježiš však hovorí: „*Nie každý, kto mi hovorí: Pane, Pane!*“ Všetci hovoria Kráľovi – Môj Kráľ!

Všetci hovoria Pánovi – Môj Pán. Všetci tvrdia, že sú jeho sluhovia, ale nie všetci sú dobrí sluhovia. Všetci sa k nemu hlásia. A Pán Ježiš hovorí: *Nie každý vojde do nebeského kráľovstva*. Potom pokračuje ďalej: „...*ale ten, kto činí vôľu môjho Otca, ktorý je v nebesiach*“. Kázeň na hore nám takto pomáha pochopiť udalosti s prvým sluhom z Matúša 18. kapitoly, ktorý, hoci je na začiatku opísaný ako jeden zo služobníkov, nakoniec však končí vo väzení na mučidlách potom, čo je označený za zlého sluha. Pán Ježiš pokračuje ďalej a vo veršoch 7:22-23 hovorí: „*Mnohí mi povedia tamtoho dňa: Pane, Pane, či sme neprorokovali v tvojom mene a v tvojom mene démonov vyhánali a v tvojom mene mnoho divov nečinili? A vtedy im vyznám: Nikdy som vás neznal. Odídte odo mňa, páchatelia neprávosti!*“

Keď v podobenstvách nachádzame zlých sluhov (napríklad zlý sluha z Matúša 18) a kozlov, zodpovedá to ľuďom (zvlášť v Matúšovi), ktorým raz Pán Ježiš povie: *Nikdy som vás nepoznal*. Nepovie im: Išli ste celkom dobre, išli ste a už ste boli skoro v nebi, už ste boli zapísaní v knihe života, už ste boli skoro tam, ale potom v jeden deň ste urobili kiks a preto som vás musel vyškrtnúť zo zoznamu, a preto už vo finále nie ste, do finále vás neberiem, hoci ste celkom pekne bežali. Nie! On hovorí, že ich nikdy nepoznal.

Má to jeden podstatný dôsledok. Z veľkej skupiny tých, ktorí tvrdia, že slúžia Bohu, sa na konci vekov uskutoční zúženie – u niektorých sa na konci ukáže, že vôbec „neboli dnu“. Až na záver dejín sa napríklad odkryje, že títo, ktorí tvrdia: *Pane, Pane!* nie sú v kráľovstve. Prvý sluha z Matúša 18 sa až na konci

ukáže ako zlý sluha. Mohol celý život tvrdiť, že slúži Bohu a pritom nemusel byť nevyhnutne nájdený/zistený prostriedok, ktorým o tom malo byť rozhodnuté – až na konci sa to stane zjavným. O tom je aj rozdelenie na ovce a kozlov (Matúš 25:31-46).

V podobenstve o kúkoli a pšenici Pán Ježiš neučí, že sluhovia alebo učeníci majú každý deň chodiť čistiť pole od kúkola, ale hovorí: Kúkol' a pšenica musia rásť spolu a až na konci sa oddelia jeden od druhého. Všetky tieto obrazy zodpovedajú tomu, čo čítame v Matúšovi v 7. kapitole.

Naše odpúšťanie je ovocím spasenia a nového života v Kristovi. Ale ak môj život je principiálne charakterizovaný neodpúšťaním, krutosťou a zatvrdzovaním si srdca, spochybňuje to moje ústne vyznanie viery a nemôžem očakávať, že v posledný deň bude verejne potvrdené odpustenie či ospravedlnenie, o ktorom si myslím, že som ho od Boha dostal (Matúš 12:37). V tomto podobenstve nachádzame vážne varovanie pre každého učeníka. A v tomto presne vymedzenom zmysle, je Božie odpustenie závislé od nášho odpustenia blížnemu. Pritom však celý čas silu takto odpúšťať dostane len ten, kto uveril v Krista a dostal úplné odpustenie i nové srdce a to všetko bez vlastných zásluh. Toto je základná štruktúra celého Matúšovho evanjelia a táto nám osvetľuje aj naše podobenstvo. Boží charakter je taký, že Boh od nás chce a aj očakáva, že budeme odpúšťať tým, ktorí nám ublížili, že budeme odpúšťať tým, ktorí proti nám zhrešili, ak učinia pokánie a prídu s prosbou o odpustenie. Keď k nám prídu a budú úprimne prosiť – ako prosí

druhý sluha v Matúšovi 18: *Odpusť mi tento dlh, odpusť mi toto previnenie, odpusť mi túto dlžobu*, nebeský Otec kategoricky trvá na tom, že im budeme odpúšťať. Niekedy to možno bude ťažké, a bude to od nás chcieť veľa pokory a sebazaprenia. Čerpať silu k takému konaniu budeme na modlitbách môcť aj z nášho podobenstva – trvalo nám pripomína, že to, čo nám Boh odpustil, je neporovnateľne viac než to, čo my kedy odpúšťame iným ľuďom. Nepomer ani nemôže byť väčší. Aj preto Boh ako najvyšší Kráľ čaká od svojich služobníkov, že budeme nasledovať vzor toho, ktorý splatil náš dlh, ktorý nás vykúpil svojím umučením a smrťou – Pána Ježiša Krista. Sám Boh si nás kúpil za cenu toho najdrahšieho, za cenu svojho milovaného Syna.

4. Pokryli sme týmto otázkou, ako má kresťan správne reagovať tam, kde vinná strana prichádza s pokáním a prosbou o zmierenie. V praxi ale existujú aj situácie, kedy vinná strana ignoruje Boží príkaz kajat' sa a zmieriť sa. Dostávame sa k otázke: Čo s tými, ktorí nikdy neprosia o odpustenie?

Čo vtedy, odpúšťať alebo neodpúšťať? Čo s tými, ktorí nás pošliapu, pohania, potupia, ublížia, zrania, či už by to boli kresťania alebo nekresťania a nikdy neprídu prosiť o odpustenie? Aká je vtedy Božia požiadavka na toho, ktorý z nepokryteckej viery chce kráčať po správnej ceste?

Aby sme sformulovali správnu odpoveď, pozrieme sa do textu kúsok vyššie pred naše podobenstvo. Celá reč Pána Ježiša začala totiž ako odpoveď

na otázku učeníka Petra. Vidíme to vo verši 21 (Matúš 8): „*Vtedy pristúpil k nemu Peter a povedal: Pane, koľko rás zhreší proti mne môj brat, a odpustím mu? Či do sedem rás?*“ Peter sa pýtal – Koľko rás mám bratovi odpustiť? Čiže vidíme, že obsah podobenstva súvisí s témou, ktorú si učeníci chcú vyriešiť. Dilema učeníkov je zachytená v tejto otázke – *Pane Ježiši, koľkokrát mám odpustiť bratovi, ktorý sa proti mne previnil?* Peter navrhuje, že sedem krát. Pán mu však povie, že to je málo. Ale prečo učeníci vôbec začali diskutovať na tému o odpustení? Pre odpoveď sa musíme pozrieť do ešte skoršieho textu a tam uvidíme, čo predchádza Petrovej otázke i tomuto nášmu podobenstvu v 18. kapitole.

Od 15-ho po 20-ty verš je témou to, čo nazývame cirkevnou disciplínou alebo naprávaním. Začína to veršom 15: „*A keby zhrešil proti tebe tvoj brat...*“ Tu sa rieši situácia, keď brat zhreší proti bratovi. Peter sa pýta, koľkokrát mu má odpustiť. Pán Ježiš Petrovi hovorí: *Nie sedem, ale sedemdesiatšedemkrát.* Prečo? Lebo v nebeskom kráľovstve platí postup, ktorý odráža veľkorysosť nebeského Otca. A potom nasleduje podobenstvo o odpustení, ktorým sa v tomto článku zaoberáme.

Inštrukcie z veršov 15 až 20 hovoria o troch stupňoch riešenia. V prvom kole vec zostáva plne súkromnou, hovorí sa tam: *Keby zhrešil proti tebe tvoj brat, choď potrestaj ho medzi sebou a ním samým* – teda medzi štyrmi očami. Ak to nepomôže, prichádza druhý stupeň, prizvú sa dvaja alebo traja svedkovia (očividne tiež učeníci). Ak ani toto nepomôže, potom má ísť celá vec pred

cirkev (myslí sa tu na miestny zbor). Ak nepomôže ani tento tretí stupeň, má nastať vylúčenie takého človeka mimo spoločenstva. Zjavne ide o veci závažnej povahy – nemáme si predstavovať, že len preto, že niekto sa na mňa „krivo pozrel“, tak už idem rozbehnúť trojfázové naprávanie. No a potom, po tomto bloku o cirkevnej disciplíne sa Peter pýta, že koľkokrát odpustiť. Keď Peter v 18. verši kladie otázku „...*odpustím mu? Či do sedem rás?*“, má na mysľ automatické odpúšťanie? Kontext nám ukazuje, že nie – vidíme to z veršov 15 až 20. Každý stupeň totiž môže mať dva výsledky – brat počúvne alebo nepočúvne. Ak by odpustenie malo byť automatické (teda bez ohľadu na konanie a správanie brata, ktorý ďalej pokračuje vo svojom hriechu), tak by nikdy nemohol nastať druhý ani tretí stupeň naprávania. Ved' by sa predsa všetko hneď odpustilo, ako náhle sa to stalo a život ide ďalej.

Navyše paralelná pasáž v Lukášovi 17:3-4 potvrdzuje túto našu kontextovú analýzu. Tam čítame: „*Vystríhajte sa! A keby zhrešil proti tebe tvoj brat, potrestaj ho; a ak sa pokaja, odpusť mu. A keby sedem rás za deň zhrešil proti tebe a sedem rás za deň by sa obrátil k tebe a povedal: **Kajám sa, odpustiš mu!***“ Vidíme teda, že tieto evanjeliové texty neučia automatické odpúšťanie – opäť ale podčiarkujem, že hovoríme celý čas o závažnejších veciach.

Občas medzi kresťanmi počuť, že keď aj nie evanjeliá, tak verše Efezským 4:32 a Kolosenským 3:13 učia automatické odpúšťanie. Než na to odpovieme, tu je ich presné znenie:

Efezským 4:32 „*Ale si buďte navzájom naproti sebe dobrotiví, ľútoštví,*

odpúšťajúci si, ako aj Boh v Kristu odpustil vám“.

Kolosenským 3:13 *„znášajúc jeden druhého a odpúšťajúc si, keby mal niekto na niekoho žalobu, ako aj Kristus odpustil vám, tak aj vy“.*

Verš v Efezským učí, že máme odpustiť tak, ako Boh odpustil nám v Kristovi. To je veľké prirovnanie a veľká požiadavka. Ale Božie odpustenie neprišlo do nášho života automaticky. Prišlo, až keď sme učinili pokánie a uverili v evanjelium! Podobne i druhý verš dáva pred nás ako vzor ten najväčší akt odpustenia, aký sa kedy v tomto vesmíre udial. Kristus sám odpustil nám padlým hriešnikom. Ale ktorým? Všetkým bez rozdielu a automaticky alebo až v momente pokánia a viery?

Áno, zaiste tieto verše učia mocný život veľkorysého odpúšťania, ktoré bude prameniť z Kristovho diela, ale nie je možné o ne oprieť myšlienku automatického plného odpúšťania za všetkých okolností. Takéto chápanie, ak by sa dotiahlo do dôsledkov, by okrem iného úplne odstavilo naprávanie v cirkvi, a to dokonca i u tých najhorších hriecho. Daný človek by ani nestihol popáchať všelijaké zlo, ktorým by dokonca veľmi poškodil zboru a už by mu každý člen zboru prejavil srdečné odpustenie. Vec sa stane ešte jasnejšou, keď sa pozrieme do 2. Korintským 2:7. Tam sa to (podľa všetkého, keď pospájame všetky súvislosti) týka bolestivého prípadu vyznávajúceho kresťana, ktorý sa dopustil hrozného smilstva. Na Pavlov príkaz ho kresťania v Korinte nakoniec vylúčili. Tento človek nakoniec neskôr urobil pokánie, a to hlboké, ale zbor nejak o zaostal prijať ho a neopodstatnene

predložoval odlúčenie. Pavol ich preto v 2. Korintským 2:7-8 volá, aby mu už teraz odpustili a preukázali mu lásku. Opäť platí schéma, že plné odpustenie nastáva až po pokání. Na tomto mieste treba tiež znovu podčiarknuť, že celý čas hovoríme o veciach závažnej povahy – kresťania nie sú citlivky, sú to ľudia, ktorí v trpezlivosti vedia veľa zniesť pre Kristovo meno a nedajú sa zamotať do pavučiny neodôvodnených pocitov krivdy. Tiež platí, že v živote kresťana bude mnoho vecí, ktoré je najlepšie prikrýť láskou a nechať tak (1. Petrov 4:8). Predsa však môžu byť situácie, kedy sa naozaj stala veľká vina a biblický postup hovorí o plnom zmierení tam, kde nastalo pokánie, ale nie o automatickom odpúšťaní všetkého bez rozdielu.

Písmo teda ani v evanjeliách a ni v epištolách neučí o požiadavke automatického odpúšťania v živote kresťanov. Platí ale, že kresťan má mať odpúšťajúci postoj (krásne to vidieť v Efezským 4:32) – t. j. vždy má byť pripravený zmieriť sa, ak len to okolnosti umožnia. Postoj kresťana má byť túžba po pokoji a harmónii. Apoštol Pavol v Rímskym 12:18 prikazuje: *„Ak je to možné, nakoľko to závisí od vás, majte pokoj so všetkými ľuďmi.“* Takýto postoj má charakterizovať všetkých Pánových nasledovníkov.

Ako sme už ale uviedli, odpustenie a zmierenie v plnom zmysle môže ale nastať až tam, kde strana, ktorá sa previnila, uznáva a ľutuje svoju vinu a zároveň prejavuje ochotu napraviť všetky dôsledky svojho zlého konania, pokiaľ sa to len dá. Kresťan – kým len trvá tento zlý vek – žiaľ nie vždy zažije dobrý koniec rôznych sporov, ublížení

a previnení. Vždy ale má byť on prvým, ktorý ide prosiť o odpustenie s túžbou zmieriť sa, ak sa sám previnil, a ktorý si praje zmierenie aj vtedy, keď bolo ublížené jemu. Ak je kresťan v situácii, že druhá strana sa nijako nemá k pokániu a náprave, stále mu to nedáva právo prechovávať v sebe pomstychtivé postoje, ale radšej nech celú vec na modlitbách vkladá do Božích rúk.

S témou odpúšťania ešte súvisí otázka nezmierlivosti. Písmo tento hriech výslovne spomína dvakrát. Najprv v Rímskym 1:31, kde je opísaný stav padlého ľudstva – „nezmyselných, vierolomných, nemajúcich lásky, **nezmierlivých** a nemilosrdných“. Druhýkrát v 2. Timoteovi 3:3, kde vystupuje v zozname otrasných charakteristík ľudí posledných čias „bez lásky, **nezmierliví**, pomluvační, nezdržanliví, divokí, nemilujúci dobrého“.

Nezmierlivosť môže mať dva rozmery:

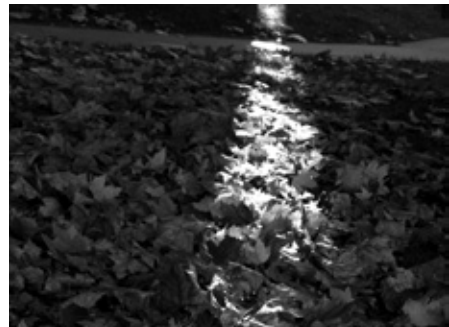
1. Principiálne si nepriať v nejakej veci zmierenie a namiesto toho v sebe napr. rozpaľovať nevraživé pocity.
2. Odmietat' zmierenie dokonca i vtedy, keď strana, ktorá sa previnila, prichádza s úprimným pokáním a prosbou o zmierenie a odpustenie.

Aj jedno aj druhé je v Božích očiach veľmi zlé. Vieme si predstaviť, že by dobrotivý Boh odohnal človeka, ktorý k nemu cez jeho Syna prichádza so zdruveným srdcom plným ľútosti a zároveň viery v Boží sľub? Ak dobre poznáme Písma, potom si to určite predstaviť nevieme (pozri Ján 6:37). Hriech nezmierlivosti hlboko charakterizuje ľudstvo mŕtve v hriechoch, a niekedy ho žiaľ nájdeme aj v živote kresťanov. Každý

Kristov učeník sa musí mať na pozore, aby jeho srdce neovládla nezmierlivosť. Niekedy to bude možno opäť ťažké, lebo naše telo si bude žiadať práve toto. Ešte dobre, že Pán nám dal na pomoc svojho Ducha, z vlastných síl by sme jednoducho nemali šancu obstáť.

Záverčné poučenie: Podobenstvo *O nespravodlivom sluhovi* je bohaté na obsah i poučenia. Učí nás o nevyčísliteľnej veľkosti nášho dlhu voči svätému Bohu, nášmu Stvoriteľovi. Učí nás ďalej o šokujúcej Božej milosti, ktorá dokáže odpustiť i takú veľkú vinu, aká charakterizuje každého jedného z nás. Učí nás tiež, aký vážny trest čaká každého, kto pohrdne touto milosťou a nenájde v nej ani odpustenie, ani premenu srdca. Videli sme tiež, že skutočný Boh je dobrý i prísny, Boh inej definície je len vymyslená modla. Tak isto nás toto podobenstvo učí, ako zásadne, a ako vážne Boh trvá na tom, aby tí, ktorí ho nasledujú, tí, ktorí mu patria, boli tí, ktorí budú ochotní odpúšťať iným. Boh chce, aby to, čo On koná v nebi voči nám, sa odrážalo v našom konaní tu na zemi voči iným. Nič iné nie je pravé učenictvo, žiadny iný sluha nebude nakoniec verejne potvrdený ako dobrý.

Ján Šichula

Horkosť

Oslobodenie z pút horkosti

Činiť hriech je pre neveriaceho/nespaseneho človeka úplne prirodzené. Pre takéhoto človeka je dokonca úplne prirodzené aj to, že hriech v jeho živote sa rozmáha a rastie. Nie tak by to malo byť s kresťanmi. Pre nás je dôležité, aby sme si dávali pozor aj na veci, ktoré navonok nie sú viditeľné, ale predsa existujú. Možno sú to „malé hriechy“, ale keď sa im nechá čas a oni porastú, majú veľkú moc. Hovorí sa, že človek si zvykne na čokoľvek. Môže to byť dobrá vlastnosť, ale nie je to dobré vtedy, keď si zvykáme na hriech a na kompromisy s hriechom. Žiaľ, keď sa pozrieme okolo seba, a pozrieme sa len na kresťanský svet, môžeme vidieť, že kresťania veľmi rýchlo prijímajú kompromisy, zostávajú v nich, a z toho im potom vznikajú rôzne iné problémy. Popasujme sa s jednou skrytou vlastnosťou alebo stavom, ktorý sa nazýva *zahorknutosť* alebo *horkosť*. Biblia sa veľmi otvorene na mnohých miestach tejto zlej vlastnosti venuje a som presvedčený, že sme sa s ňou už nejakým spôsobom stretli.

Priblížme si túto vlastnosť ilustráciou fyzickej horkosti: Bolí nás žalúdok, bolesť chceme odstrániť, a jedna z dobrých rád je urobiť si „žalúdočný“ čaj, napríklad z paliny. Keď nie sme na tento čaj zvyknutí, a keď si ho neosladiť a napijeme sa z neho, je nám tak horký, až sa nám skriví tvár. A horkosť, ako vnútorný stav človeka alebo ako jeho vlastnosť, má podobné účinky. Niekedy sa tomu, kto vo svojom vnútri prežíva horkosť, priam skriví tvár, a tým je viditeľná aj navonok. Tento vnútorný stav, horkosť, môže mať aj takéto svoje silné vonkajšie viditeľné prejavy. Horkosť alebo stav zahorknutosti, nie je až taký neškodný, ako by sa možno na prvý pohľad zdalo. Horkosť nie je ani taká okrajová, ako by sme si chceli možno niekedy aj sami nahovoriť. Zahorknutý človek je sám sebe najväčším nepriate-

lom a je ťažko s ním nadviazať vzťah. Na označenie tohto nedobrého stavu, či vlastnosti, v slovenčine nachádzame dve základné slová: *horkosť* a *trpkosť*. V preklade Písma podľa prof. Roháčka na označenie tohto stavu (alebo tohto hriechu) nájdeme väčšinou iba slovo *horkosť*. V evanjelickom preklade sa stretneme aj so slovom *trpkosť* (*zatrpknutý, byť zatrpknutý*). Tieto výrazy v prenesenom význame sú synonymá.

Ako je to teda s horkosťou v našom živote?

Horkosť je obyčajne spôsobená zvonku a to ublížením, spáchanou krivdou a ich dôsledkami a má dopad na vnútorný stav človeka – sídli v jeho vnútri. Zvyčajne sa objaví ako naša reakcia na konanie iného človeka, ktoré nás postihlo. Nieкто sa voči nám dopustí neprávnosti, krivdy, niečoho zlého, a toto v nás

vyvolá stav alebo pocit horkosti alebo zahorknutosti, buď voči tomu, čo sa nám stalo, alebo voči tomu, kto to spôsobil. Je to reálny pocit, je to reálna skúsenosť, ktorú poznajú aj mnohí kresťania. Vo svojich vlastných životoch, u seba, ju odhaľujeme veľmi ťažko. Sami za seba musíme povedať, že sme si mysleli, že takéto niečo sa mne ako kresťanovi nemôže stať, že zahorknutosť je len vo svete, ale mňa sa netýka. Horkosť veľmi ťažko odhaľujeme u seba, ale veľmi ľahko ju odhaľujeme a rozpoznáme u druhých. O druhých vieme povedať, že ten druhý človek je voči niečomu alebo niekomu zahorknutý, cíti kvôli niečomu horkosť.

Ako rozpoznať horkosť?

Podľa čoho spoznáme, že niekto je zahorknutý alebo že ja som zahorknutý? Rozpoznať tento stav (vlastnosť) u seba je dôležitejšie ako rozpoznávať túto vlastnosť u druhých, pretože ide o to, aby sme na prvom mieste my sami riešili takéto veci vo svojom živote.

Horkosť si pamätá detaily. Človek, ktorý je zahorknutý, má tendenciu sa neustále vracat' k príslušnej zlej skúsenosti a hovoriť o nej znova a znova, vypichovať (vynášať) a spomínať si na konkrétne detaily: ako to bolo, kedy to bolo, čo bolo, a to v úplných detailoch. Takýto človek si presne pamätá, kedy mu kto ublížil a čím presne mu ublížil. Mnohé veci zabudneme. Obyčajne zabudneme mnohé dobré veci, ktoré sa nám stali, alebo už si nepamätáme na presné detaily. Keď sme však zahorknutí, pamätáme si veľmi dobre aj ten najmenší detail a to už aj preto, že si situáciu neustále opakujeme, neustále si ju vraciame do mysle a nevieme sa jej zbaviť.

Horkosť je veľmi osobná. Keď sa dozvieme o nešťastí druhých ľudí, napríklad o veľkých nešťastiach v krajinách tretieho sveta (terorizmus, zemetrasenia, cunami, a pod.), pri ktorých mnoho ľudí zomiera alebo sa im dejú krivdy a je im ubližované na rôznych spôsoboch, vnímame to napríklad ako hriech voči týmto ľuďom, ako nepravosť. Odsúdime takúto nepravosť a krivdu, ale v sebe nenachádzame horkosť či voči páchatelom, či zo samotnej situácie, pretože sa nás to netýka osobne, títo ľudia sú nám osobne neznámi. Horkosť je osobná a preto sa prejavuje vtedy, keď ide o našich priateľov alebo blízkych alebo samozrejme priamo o nás. Horkosť sa objavuje medzi priateľmi (alebo voči priateľom), v rodine, medzi manželom a manželkou, medzi príbuznými, v zhromaždení, medzi spolupracovníkmi, medzi spolužiakmi, na internáte medzi spolubývajúcimi, a tak ďalej. Je to preto, lebo títo sú si blízki, majú spolu vytvorené osobné putá a vzťahy. Práve preto, že sú si blízki a majú vybudované vzťahy, keď jeden sa dopustí niečoho zlého voči druhému, môže dôjsť k vzniku horkosti, k zahorknutiu. Horkosť je osobná a preto môže spôsobiť pokazenie alebo prerušenie vzťahov na dlhú dobu. Existujú rodiny, v ktorých sa príbuzní dokážu nerozprávať medzi sebou desiatky rokov. Takže horkosť je osobná a môže byť namierená voči iným ľuďom.

Horkosť môže byť namierená aj voči nám samým. Niekedy človek zahorkne sám na seba a to pre rôzne dôvody a príčiny, ktoré sú niekedy priam nepodstatné a malicherné. Obyčajne sú príčinou situácie, ktoré už nemôžeme zmeniť. Povedzme: Prečo som nešiel na

tú a tú školu? Prečo som sa v mladosti (alebo pred pár rokmi) lepšie neučil alebo neučil sa vôbec? Prečo som zmeškal takú a takú príležitosť? Opakovane si môžeme niečo vyčítať. Opakovane si môžeme s výčítkami pripomínať tú a onú udalosť. Vyčítať si svoje zlé rozhodnutie alebo chyby, ktorých sme sa v minulosti dopustili. Takto a takýmto podobným spôsobom vyvolávame, spôsobujeme a potom aj pestujeme horkosť sami v sebe.

Kresťania bývajú, žiaľ, zatrpknutí aj voči Bohu. Sú to situácie naozaj vážne, keď sú voči nemu plní výčítiek a horkosti: Pane, prečo si nezasiahol v čase bolesti? V čase môjho nedostatku? V čase choroby? A podobne. Vieme, že vo svete sú ľudia, ktorí sú zatrpknutí voči Bohu a vyčítajú mu, že dopúšťa zlo a nepravosti, ktoré sa ich dotýkajú.

Horkosť môžu ľudia napodiv mať aj na veci, napríklad keď im nejaké zariadenie nefunguje tak, ako by malo alebo ako by sa to od neho dalo očakávať (počítač, práčka, auto, a pod.). Zosobníme veci a zanevrieme na ne.

Horkosť môže byť postavená aj na tom, čo sa v skutočnosti ani nestalo. Zahorkneme na niekoho, o ktorom sme len počuli, že napríklad povedal na nás niečo nepekné alebo niečo nepravdivé a pritom to nie je ani pravda. To je veľmi zlé, pretože si držíme horkosť, ktorá nie je založená na pravde a na skutočnosti a zbytočne, úplne zbytočne, sa trápime a zbytočne nás to ničí. Ak v takejto situácii nedôjde ku konfrontácii, k priamemu stretnutiu a rozhovoru s príslušným človekom, zbytočne a márne čakáme, že druhá strana nás poprosí o odpustenie (lebo nič sa v skutočnosti a popravde

nestalo), len my zostávame v horkosti a umárame sami seba. Myslíme si, že máme právo na horkosť, lebo si myslíme, že pravda je na našej strane.

Horkosť začína v skrytosti a môže začať pomaly a nebadane. Má teda svoj počiatok a zdroj alebo povedané inými slovami: Horkosť má svoj koreň.

Koreň horkosti môžeme prirovnať ku koreňu buriny na úrodnom poli. Tak ako nečakáme, že z koreňa buriny vyrastie niečo dobré a užitočné, tak je to aj s horkosťou u človeka. Nečakajme, že horkosť v srdci človeka prinesie dobré, chutné a užitočné ovocie. Nesmieme si to myslieť ani o sebe a ani o druhých. Práve o tom sa hovorí v liste Židom: „...dozerajúc, aby niekto nezaostával od milosti Božej, aby nevyrástol nejaký koreň horkosti a nenarobil nepokoja a trápenia, a boli by ním poškrvrnení mnohí!“ (Židom 12:15). Koreň je pod zemou, nevidno ho, ale časom z neho môže niečo vyrásť, a to už bude viditeľné a môže zasahovať do života iných alebo do života celého zboru. Nebezpečenstvo koreňa horkosti je práve v tom, že keď si ho človek ponecháva v sebe a nejedná s ním, môžu z neho vyrásť nedobré veci, vzťahy, situácie, a ako uvádza list Židom, môže z neho vyrásť nepokoj a trápenie, ktorým budú zasiahnutí a poškrvrnení mnohí. Nielen sám človek s horkosťou v srdci má problém, ale aj mnohí iní okolo neho môžu byť plodom jeho horkosti zasiahnutí – a v takomto prípade pokušenie a hriech majú otvorené dvere.

Horkosť je ako nákaza. Predchádzajúci verš 14 nás naopak vedie k pokoju s ostatnými: „*Stíhajte pokoj so všetkými a posvätenie, bez ktorého nikto neuvidí Pána*“ (Židom 12:14). Horkosť, okrem

toho, že ňou môžu byť nakazení aj iní, má ďalej tú vlastnosť, že sa kumuluje, navršuje, hromadí, zbiera, rastie. Ak človek s horkosťou neurobí nič, nemôže čakať, že sama zmizne. Naopak! S pribúdajúcimi rokmi (s pribúdajúcim časom) rastie a pácha väčšie a väčšie škody.

Jeden špecifický prejav horkosti u kresťanov, aj keď sa môže zdať nepravdepodobným a nelogickým, je nasledovná situácia: Povedzme, že máme niekoho, kto nám je známy a pritom je neveriaci. Zvestujeme mu evanjelium, pozývame ho k Bohu. On sa tomu bráni, ale jedného dňa nastane zlom. Boh mu dá milosť a ten človek je zachránený. Prežíva veľkú radosť zo spasenia, ale my sa zrazu nedokážeme radovať s ním a nedokážeme mu odpustiť, lebo ešte stále máme v pamäti jeho hriechy a jeho predchádzajúci spôsob života. Nevieime prijať zmenu v jeho živote a nevieme prijať jeho samého ako nového človeka, i keď Boh mu dal milosť a prijal ho.

Je to ako s Jonášom. Jonáš zvestoval Ninivčanom Božiu výzvu k pokániu a celé mesto činilo pokánie. Boh sa nad nimi zľutoval, ale Jonášovi sa to veľmi nepáčilo. Bol nahnevaný a zostala v ňom ako keby horkosť z toho, že Boh sa nad nimi zľutoval. Nevedel to prijať. Je to neobvyklé a prekvapivé, avšak veľmi reálne, a preto si dávajme pozor, aby sa to nestalo aj nám!

Biblia o horkosti hovorí aj v niekoľkých ďalších veršoch. Hovorí k manželom: „*Vy muži milujte svoje ženy a nerozhorčujte sa na ne*“ (Kolosenkým 3:19). Hovorí o nedobrom synovi: „*Bláznivý syn je na mrzutosť svojmu otcovi a na horkosť tej, ktorá ho porodila*“ (Príslovia 17:25).

Ako naložiť s horkosťou

Ako horkosť premáhať?

V liste Efezským čítame: „*Každá horkosť a prchkosť a hnev a krik a rúhanie, nech je odňaté od vás so všetkým, čo je nešlachetné a zlé, ale si buďte navzájom naproti sebe dobrotiví, lútosťiví, odpúšťajúci si, ako aj Boh v Kristu odpustil vám, a tak buďte nasledovníkmi Božími ako milované deti a chodte v láske, ako aj Kristus miloval nás a vydal sám seba za nás ako posvätný dar a obeť Bohu na príjemnú vôňu upokojujúcu*“ (4:31 až 5:2). Tu je vlastne uvedené, že horkosť (ale aj prchkosť a hnev) môže neskôr prerastať do vonkajších prejavov, akými sú krik, rúhanie sa a rôzne iné nešlachetné a zlé činy.

Ako sme už povedali, niekedy je človek presvedčený, že má právo byť zahorknutý, lebo mu bolo ublížené, a že jeho horkosť je na mieste. Musíme si však uvedomiť, že Biblia hovorí: *každá horkosť a prchkosť a hnev nech je od vás odňatá*. Citované miesto z listu Efezským nedáva priestor k tomu, aby sme mohli povedať, že existuje horkosť, ktorá je spravodlivá alebo ktorá je oprávnená (je na mieste), ale hovorí, že každá horkosť musí byť odstránená.

Aby sme správne porozumeli tomu, ako s horkosťou naložiť a byť z nej oslobodení, musíme urobiť jemný významový rozdiel medzi horkosťou ako možnou prvou reakciou na rôzne náporové okolnosti či utrpenie, ktoré mohli prísť do nášho života, a horkosťou ako pestovaným, dlhodobým a systematickým stavom či postojom nášho srdca (voči Bohu, voči človeku, voči sebe samému). Tomu prvému mnohokrát ne-

zabránime (sme v nevykúpenom svete a v nevykúpenom tele), ale má to byť striktné len prechodná záležitosť. To druhé musíme za každú cenu v našom živote premáhať, a ak by nás to principiálne a systematicky charakterizovalo, je to zle nedobre – máme veľký hriech.

Čo spraviť a čo rozhodne nespraviť

Ak sa nám kedy stane, že v sebe objavíme zahorknutie, sú potrebné dva následné kroky:

Musíme si uvedomiť, že je to, ako hovorí Biblia, hriech, a že sa máme zbaviť všetkej horkosti, každého zahorknutia, každej zatrpknutosti.

Musíme s tým hriechom začať konať takým smerom, aby sme ho premošli.

Často ale prvé riešenie, po ktorom možno hneď siahneme, je to, že sa ju snažíme v sebe potlačiť s presvedčením, že potlačením horkosti horkosť po čase zmizne. Toto riešenie možno bude fungovať na nejakú chvíľu, ale časom zistíme, že horkosť je stále na svojom mieste, že je stále v nás. Možno nás napadne iné riešenie a to také, že o svojej horkosti povieme niekomu inému a zvalíme svoju horkosť na toho druhého. Myslíme si, že tým sebe odľahčíme, a takto si pomôžeme. Ale je to zbytočné. Zatažíme ďalšieho a ďalšieho človeka, a teraz možno aj on zahorkne, ale horkosť v našom srdci zostáva aj naďalej. Nič sme nevyriešili, nijako sme si nepomohli.

Horkosť v dôsledku utrpenia, ktoré dopúšťa Boh

Izraelci museli v zajatí v Egypte ťažko, tvrdo pracovať, a aby na túto skúsenosť nezabudli, pripomínajú si

ju vždy počas Paschy na sederovej večeri tým, že jedia horké byliny. Tak si pripomínajú to, že v Egypte im bolo ťažko, bolo im horko (pozri napríklad 2. Mojžišova 1:13-14). Trpký, horký život im spôsobovali Egypťania, ale z Písma vieme, že to Boh dopustil, a takto realizoval svoj veľký plán spasenia. Boh už vopred Abrahámovi prorocky oznámil, že sa Boží ľud dostane do Egypta, do zajatia, že takto sa bude naplňovať zvrchovaný Boží plán záchrany. Podobne horkosť poznala a zakúsila aj Naomi, ako o tom čítame v knihe Rút (Rút 1:20). Takáto horkosť v dôsledku utrpenia prichádza do života cez ľudí či životné okolnosti a udalosti, ale potrebujeme za ňou vidieť aj zvrchovanosť Božiu a jeho dopustenie. Podrobnejšie sme sa utrpeniu, ktoré Hospodin dopúšťa v živote spravodlivého venovali v čísle 7 (odporúčame čitateľom vrátiť sa k týmto článkom). Keď Boh dopustí utrpenie a z neho vyplývajúcu horkosť, vždy tým sleduje svoj cieľ, ktorý je dobrý, a nakoniec je to aj trpiacemu na dobré, keď v utrpení obstojí. Jediný spôsob, ako v utrpení obstáť a nájsť vyslobodenie z takto spôsobenej horkosti, je vytrvať vo viere. Vyslobodenie dáva zvrchované Boh. Tomuto nás učí aj príbeh Jozefa a jeho bratov. Je veľmi dôležité, aby sme ako kresťania, spasené Božie deti, rozumeli, že ak Boh dopustí utrpenie, stratu a horkosť v našom živote, tak to nie je preto, že by nás zavrhol, že by nás prestal milovať, že by prestal byť verný, ale preto, že tým sleduje svoj cieľ, ktorým sa oslávi a ktorý nakoniec bude aj pre nás (a naše okolie) na dobré, ak neprestaneme Boha milovať a neprestaneme mu dôverovať. Preto je jediným riešením,

ako byť z takejto horkosti v dôsledku utrpenia vyslobodení – vytrvať vo viere. Opakom by bolo prestať Bohu veriť, zahorknúť voči Bohu, mať voči nemu výčitky či dokonca posudzovať Boha a spochybňovať jeho cesty.

„Oprávnená, odôvodnená“ horkosť

Pod takouto horkosťou máme na mysli horkosť v dôsledku nespravodlivého konania ľudí, či už zo sveta alebo našich duchovných súrodencov voči nám, ktoré nám poškodilo, ukrivdilo, spôsobilo bolesť a zármutok. Ako naložiť s takouto horkosťou? Ak takéto udalosti nastanú, treba hľadať nápravu a zmier, nie nechať veci tak a živiť v sebe horkosť. Ak sa to udialo od brata, duchovného súrodenca, tak postup pre riešenie, zmier a odpustenie opisuje Písmo na miestach, kde hovorí o poriadku v cirkvi (miestnom zbore). Tento postup je opísaný podrobnejšie v predchádzajúcom článku o odpustení (*Božie odpustenie a naše odpustenie*). Je tam opísané aj ako sa zachovať v prípade, že k zmiernu a náprave nedošlo. Aké veľmi dôležité je vedieť aj strpieť – čo je opakom živenia si pocitu horkosti – dokonca i nespravodlivosť, dokonca i od súrodencov, je nám ukázané v Písme: „Už je teda celkom nedostatok u vás, že máte súdy medzi sebou. Prečo radšej netrpite krivdy? Prečo radšej nenesiete škody?“ (1. Korintským 6:7). Tu je ukázaný princíp vedieť zniesť nespravodlivosť bez zatrpknutia.

Podobne, ak sa nepravosť udiala od ľudí zo sveta, Písmo nás vedie k pokoji so všetkými ľuďmi, buď pokusom o nápravu a zmier, alebo ak by sa nepodarilo, opäť znášaním, pričom pochopiteľne budeme

musieť Boha prosiť o posilnenie. Písmo nám jasne prikazuje, že sa nesmieme dať dohnať do pomstychtivosti a zloprajnosti. „*Nebud'te rozumní sami u seba, nikomu neodplácajúc zlého za zlé, premýšľajúc o tom, čo je dobré pred všetkými ľuďmi. Ak je to možné, nakoľko to závisí od vás, majte pokoj so všetkými ľuďmi*“ (Rímskym 12:17-18). Takýto pokoj so všetkými ľuďmi je opakom zatrpknutosti a horkosti. Najvyšším príkladom toho, kto v pokore zniesol zlé bez akejkoľvek zatrpknutosti, hoci bol celý čas v práve, je samozrejme Pán Ježiš. Krásne nám o tom hovorí list Židom: „*Lebo povážte toho, ktorý strpel od hriešnikov také seba protirečenie, aby ste umdlievajúc neustali vo svojich dušiach*“ (Židom 12:3).

A všetko to, v čom sa i napriek našej dobrej vôli nedeje zmena a druhá strana povedzme nijako nechce činiť pokánie, odstúpiť od zlého a hľadať zmierenie, máme odovzdať ako súd Pánovi, nie sami hľadať odplatu či pomstu, ako to vidíme na príklade Pavla v súvislosti s kotlárom v Efeze: „*Kotlár Alexander mi spôsobil mnoho zlého. Nech mu doplatí Pán podľa jeho skutkov*“ (2. Timoteovi 4:14). Princíp pre to, ako sa zachovať je: „*neodplacujúc zlého za zlé, ... Nie sami sa pomstiac, milovaní, ale dajte miesto hnevu, lebo je napísané: Mne pomsta; ja odplatím, hovorí Pán ... Nedaj sa premáhať zlému, ale premáhaj dobrým zlým*“ (Rímanom 12:17-21). Ani v tomto prípade však nemá v nás zostať horkosť či zatrpknutosť. Tento princíp sám o sebe nevyklučuje, že kresťan sa nikdy v nejakých dobre odôvodnených situáciách nebude domáhať nejakého svojho občianskeho či majetkového práva cez legitímne zákonné prostriedky,

ale dokonca ani v takých situáciách nemá právo na zahorknutosť.

„Neoprávnená, neodôvodnená“ horkosť

K takejto horkosti patrí napríklad aj horkosť v dôsledku závidi: *„Ale ak máte horkú závišť a svár vo svojom srdci, nechváľte sa, neluhajte proti pravde. Tá múdrosť neprichádza z hora, ale je pozemská, telesná, démonská, lebo kde je závišť a svár, tam je nepokoj a každá zlá vec“* (Jakub 3:14-16). Ďalej patrí k takejto horkosti aj horkosť, ak sme presvedčení, že niekto nám ukrivdil, ublížil, avšak také niečo sa v skutku nestalo, len nám sa to tak javí. Len sme si to nahovorili alebo sme si to nechali od niekoho nahovoriť, k skutkovej podstate však nedošlo. K takejto horkosti by som pripojil aj horkosť v dôsledku sebaobviňovania. Ak som niečo spackal alebo sa zle rozhodol, treba hľadať nápravu a korekciu, nie žiť v sebe sebaľútosť a sebaobviňovanie. Oslobodenie od neoprávnenej, neodôvodnenej horkosti musíme hľadať cez modlitbu k Pánovi a mŕtvením našej telesnosti Duchom. Modlitba je strategická zbraň v boji so zahorknutosťou – krásne to vidíme v Žalme 116. Tam autor opisuje skúsenosť radosti zo záchranu, ktorú mu Hospodin dal ako odpoveď na modlitby. V srdciach, ktoré budú túto radosť prežívať, bude mať horkosť ďaleko menšiu šancu sa uchytiť než v srdciach ľudí, ktorí životom kráčajú bez modlitby a bez skúsenosti Božej odpovede.

Ešte jedna strategická zbraň v boji proti horkosti

Aby bol náš článok o boji s horkosťou úplný, treba ešte uviesť jednu dôležitú zbraň v boji proti horkosti – je ňou

pokora. Z mnohých biblických zmienok vyberme jednu z 1. listu apoštola Petra: *„Podobne mladší, podriad'te sa starším, a všetci, podriad'ujúc sa jedni druhým, oblečte sa do pokory, pretože Boh sa pyšným protiví a pokorným dáva milosť“* (1. Petrov 5:5). Kol'kokrát sa v cirkvách (zboroch) stane, že niekto je napomenutý či usmernený, a to dokonca len veľmi mierne, a hneď reaguje urazenosťou a horkosťou. Takýmto konaním sú neraz poškodené celé zbory. Takéto reakcie takmer vždy pramenia z toho, že v srdci daného človeka chýba úplne elementárna pokora, a namiesto toho srdce žije v pyšných predstavách, ktorým už dávno bolo treba umrieť. Ak chceme ako kresťania obstáť v boji so zatrpknutosťou, musíme si každý deň obliekať pokoru a zamilovať si ju ako tú najkrajšiu cnosť.

Záver

Horkosť určite nepatrí medzi cnosti, ktoré by sme mali v sebe pestovať. Kto v sebe živí horkosť, sám sebe škodí. Keď príde horkosť do nášho života ako možná prvá reakcia na utrpenie, vtedy porozumejme Božej zvrchovanosti a vytrvajte trpezlivo vo viere, oslobodení súc nakoniec Bohom a nájdení ako preskúšaní a upevnení vo viere, bez horkosti či zatrpknutia. Ak sa nám stala krivda v zbore či od súrodenca, použime Bohom dané Písmom zjavené postupy pre dosiahnutie nápravy, zmieru a dospejme k odpusteniu. Ak k náprave nedošlo, buďme znášajúci a hľadajte pokoj. Ak nás trápi a prenasleduje svet, buďme schopní veľa zniesť, aby sme na sebe zjavili Kristov charakter. A ostatné odovzdajte do rúk Božích, lebo On je spravodlivý sudca, ktorý raz potrestá

každú nepravosť, jemu prináleží súd. Zároveň sa celý čas modlíme za spásenie dokonca i pre tých, ktorí nám mohli všelijako ublížiť. A tiež celý čas strážme svoje srdce pred zatrpknutím. A ak kedy príde za nami strana, ktorá sa previnila s tým, že činí pokánie a chce sa zmieriť, neváhajme to prijať, nech je nakoniec i takto oslávený sám Pán Ježiš.

Ukončíme veršami povzbudenia z listu Kolosenským: „*Preto aj my odo*

dňa, ktorého sme to počuli, neprestávame modliť sa za vás a prosiť, žeby ste boli naplnení čo do známosti jeho vôle všetkou múdrosťou a rozumnosťou duchovnou, žeby ste chodili hodne Pána, aby ste sa mu vo všetkom ľúbili nesúc ovocie v každom skutku dobrom, a rastúc v známost' Boha, zmocňovaní každou mocou podľa sily jeho slávy ku všetkej trpezlivosti a zhovievavosti s radosťou“ (Kolosenským 1:9-11).

Prevzaté z internetu a upravené so súhlasom autora

Mali ste už niekedy blízkeho priateľa a hovorili ste o ňom niekomu špatné veci? Keď ste sa potom znova stretli, všimli ste si niečo neprirodené, až umelé, na vašom vzťahu? Neboli ste pred ním už ani tak otvorený, ani tak úprimný. Kvôli hriechu sa medzi vami vytvorila malá, ale nezanedbateľná vzdialenosť. Môžete byť zahanbený svojím chovaním, ale ak sa nerozhodnete činiť pokánie, začnete sa v skutočnosti toho, komu ste ublížili, strániť – keď nie spoločensky, tak aspoň očami a srdcom. Predtým ste sa mohli spolu zdieľať hoci aj s celým svetom, teraz je ale všetko to vzájomné prelínanie vašich osobností, ten pocit „vášho domova“ v duši toho druhého preč. Ak nedôjde k pokániu, vzdialenosť medzi vami sa bude zväčšovať až do doby, kedy vlastne už bude po vzťahu. Hoci ani jeden z vás nemusí rozumieť tomu, prečo ste sa od seba vzdialili, láska, ktorú ste medzi sebou mali, sa vytratila, pretože ste zhršli a neurobili pokánie.

FF

Tretia kniha Knihy Žalmov

Levitskí speváci a chrámoví uctievači

Opäť otvárame Knihu Žalmov. Kde približne nachádzame Knihu Žalmov? Keď otvoríme Bibliu ako knihu približne uprostred, určite máme pred sebou nejaký žalm. Kniha Žalmov je najdlhšia počtom strán a najväčšia počtom kapitol – obsahuje 150 kapitol. V každej knihe Knihy Žalmov obvykle dominuje nejaká záležitosť či problém, ktorý sa tiahne knihou a spolu s jej riešením vzdáva slávu Pánovi.

Podobne je to aj v našich životoch. Každú doktrínu, ktorú Boh zjavil, zjavil so zámerom, aby sme ju spoznali, okúsili a potom Pána oslavovali. Vidíme to napríklad v liste Rímskym v 11. kapitole. Doktrína predchádzajúcich kapitol a jej vysvetlenie končí tým, že je Pánovi vzdaná sláva a dobrorečenie: „*Ó, hlbino bohatstva a múdrosti a známosti Božej! Aké nevyspytatelné sú jeho súdy a nevystihnuteľné jeho cesty! Lebo kto poznal myseľ Pánovu? Alebo kto kedy bol jeho radcom, aby sa bol s ním radil? Alebo kto mu dal prv niečo, aby mu to bolo odplatené? Lebo z neho, skrze neho a pre neho je všetko, Jemu sláva na veky. Amen.*“ (verše 33-36). Niečo podobné nachádzame na konci každej knihy žalmov.

V predchádzajúcom článku o žalmoch sme skončili na konci Druhej knihy a tam je uvedený: „*Nech je požehnaný Hospodin Boh, Boh Izraelov, ktorý sám jediný činí divy. A nech je požehnané meno jeho slávy až na veky! A nech je celá zem naplnená jeho slávou! Amen, amen.*“ (Žalmy 72:18-19). Týmto článkom vstupujeme do Tretej knihy.

Autorstvo žalmov

Tretia kniha Knihy Žalmov obsahuje žalmy 73 až 89 a končí oslavou Hospodina: „*Nech je požehnaný Hospodin na veky. Amen, amen.*“ (verš 53) rovnako ako predchádzajúce knihy žalmov. Autorom žalmov v tejto knihe je Azaf (Žalmy 73 až 83), Kórachovci (Žalmy 84, 85, 87), Dávid (Žalm 86), Héman Ezrachitský (Žalm 88) a Étan Ezrachitský (Žalm 89). Môžeme povedať, že v tejto knihe väčšina žalmov sú azafovské žalmy.

V tejto knihe asi najzložitejšie sa mi zdalo nájsť myšlienkovú líniu (tému knihy). V Prvej a Druhej knihe línia bola zrejma, ale Tretia kniha je plná myšlienok, a človek sa pýta: Ako jednotlivé žalmy/myšlienky spolu súvisia? Prečo sú tam zaradené práve tieto žalmy?

K čomu to má slúžiť dnes? Najprv si povieme niečo o autoroch.

Čo vieme o autoroch?

Kedy a kde sa v Biblii stretávame s týmito ľuďmi? Preskúmame niečo viac, než len obdobie, v ktorom žili a písali, pretože to vo všeobecnosti pomôže porozumieť príslušným žalmom.

Zmienku o autoroch týchto žalmov nachádzame v prvej knihe Paralipomenon (1. Kronickéj) v 15-tej kapitole. Ide o obdobie, keď sa pod Dávidovým vedením prevážala Božia truhla: „*A Dávid zhromaždil synov Áronových a Levitov*“ (verš 4 a verše 1 až 3). Azaf, Héman aj Étan boli Levitovia, boli speváci a hrali na cymbaly (1. Paralipomenon 16. kapitola, verše 4, 5, 41 a 42). Azaf bol v tejto sku-

pine spevákov a hráčov prvý – a verše 5 a 37 hovoria o Azafovom postavení v tejto skupine Levitov. Dnes by sme mohli povedať, že bol vedúci speváckeho zboru.

Niečo o tomto speváckom zbere

Všimnime si, z koho pozostával spevácky zbor v Starom zákone, ktorý oslavoval Hospodina. Z Levitov! Príslušník iného kmeňa v chráme nemohol spievať alebo viesť zbor spevákov a hráčov na hudobné nástroje. V chráme za spev a hru na hudobné nástroje boli zodpovední na to určení Leviti (1. Paralipomenon 15:4), pritom trúbiť na trúby mohli len kňazi (1. Paralipomenon 16:6).

Truhla Božia bola sprvu uložená v stánku zhromaždenia. Pre službu spevom a hru na hudobné nástroje Dávid a velítelia vojska určili synov Azafa, Hémana a Jedutúna, ktorí všetci boli Leviti (1. Paralipomenon 25:1).

Dávid pripravuje materiál pre stavbu chrámu. Kráľom sa stáva Šalamún a on začal stavať a aj postavil chrám. Nachádzame sa okolo roku 1000 pred našim letopočtom, kedy Šalamún dostaví chrám, do chrámu je vnesená truhla a do chrámu vstúpi Božia sláva. Pritom Azafovi, Hémanovi a Jedutónovi synovia stoja ako speváci v službe s cymbalmi, harfami a citarami (2. Paralipomenon 5:12-13).

Čo teda vieme o Azafovcoch?

Azaf a jeho synovia boli kráľom Dávidom oddelení pre službu spevom a hru na hudobné nástroje rovnako ako Hémanovci a Jedutónovci. Toto oddelenie pokračuje v histórii izraelského národa aj do budúcnosti a cez Bibliu ho môžeme vystopovať až do čias Ezdráša a Nehemiáša. To znamená, cez všetky tie úpadky, kto-

rými prejde národ, cez babylonské zajatie a potom cez ich obnovu a obnovu chrámu služba synov Azafa, Hémana a Jedutóna sa dedí z generácie na generáciu, z otcov na synov. Toto už v dnešnej dobe nie je takto ustanovené. Nemôžeme povedať: Pretože niekto je kazateľ a vedie zhromaždenie, aj jeho synovia budú kazatelia a budú viesť zhromaždenie. V tom čase to ale bolo nevyhnutné, lebo to tak nariadil Boh pre uctievanie skrze Dávida. Dávid nevybral mužov podľa svojej predstavy, ale podľa Božieho Slova (2. Paralipomenon 29:25-26; pozri tiež preklad podľa ECAV).

Prejde niekoľko generácií a uctievanie v Izraeli upadne. Upadne skutočná bohoslužba. Neskôr sa na trón dostáva muž, ktorý je Bohom použitý ako veľký reformátor. Je to kráľ Joziáš. Už ako mládenec urobí reformy a jedna z nich je obnovenie Paschy (Veľkej noci) a chrámovej bohoslužby. Keď sa obnoví bohoslužba, obnovia sa presne aj princípy, ktoré boli predtým dodržiavané, a tu opäť nachádzame Azafovych synov (2. Paralipomenon 35:15-16). Prešli generácie a otcovia Azaf, Héman a ani Jedutún už nežijú, ale ich synovia majú stále službu ustanovenú, určenú a uloženú ich otcom a dodržiujú ju.

Historicky potom nasleduje obdobie odpadnutia a babylonského zajatia. Po sedemdesiatich rokoch Izrael vychádza zo zajatia a dostávame sa do druhej a tretej kapitoly knihy Ezdráša. Čo je prvou vecou, ktorú urobí Izrael, keď sa dostane späť do svojej zeme? Čím začína skutočná duchovná obnova Izraela? Obnovením biblického uctievania. To je približne rok 537 pred n. l.

Postavenie oltára bol začiatok prác na znovuvybudovaní chrámu. Opäť po mnohých rokoch nachádzame synov Azafových (potomkov Azafa), ktorí stoja

v uctievaní podľa „drievneho“ ustanovenia: „*A keď kládli staviteľia základy chrámu Hospodinovho, postavili kňazov, oblečených v bohoslužobnom rúchu, s trúbami a Levitov, synov Azafových, s cymbalmi, aby chválili Hospodina podľa nariadenia Dávida, kráľa Izraelovho*“ (Ezdráš 3:10).

Neskôr, za Nehemiáša, dochádza k znovuvybudovaniu hradieb okolo Jeruzalema. K posviacke múru Jeruzalema zhromaždili synov spevákov z okolia vôkol neho (Nehemiáš 12:27-44). Všetci sú to potomkovia Leviho. Azafovcov nachádzame aj pri tejto príležitosti (Nehemiáš 12:35 „...syna Azafovho“); „*Lebo už za dní Dávidových, a to Azať, už od dávna, bol hlavou spevákov a piesne chvály a oslavovania Boha*“ (Nehemiáš 12:46).

To isté čo o Azafovcoch by sme našli aj o Kórachovcoch. Aj Kórachovci patria medzi Levitov. So vzbúrou Kórachovcov sme sa už stretli a už sme hovorili o tom, že nie všetci Kórachovci zahynuli. Kórachovi synovia sa k vzbúre svojho otca nepripojili, a tak sa zachovali.

Čo majú podľa Písma spoločné Kórachovci, Azafovci, Hémanovci?

Sú to speváci k tomu určení od samého začiatku, a to podľa Božieho prikázania daného skrze Dávida, Božieho proroka (ako je to napísané v Nehemiášovi). Inými slovami: Mali určenú službu na mieste, kde prebýval Hospodin (v chráme). Keď Izraelci prišli do chrámu, tak počuli spievať a viesť uctievanie týchto vybraných levitských spevákov a všetci vedeli, že sú to ľudia k tomu určení.

Čo nám môžu tieto žalmy povedať dnes?

Posuňme sa od starozmluvnej doby do dnešných dní. Chrám skončil (Ján

4:21) a s ním skončilo pre nás celé levitské kňazstvo s jeho druhom starozmluvnej bohoslužby vrátane speváckych skupín a obetí. Dnes, keď kresťania uctievať Boha jednoducho skrze Pána Ježiša Krista, ich uctievanie je príjemné Bohu a úplné. Tieto žalmy svojim obsahom stále slúžia cirkvi pre svoj obrovský úžitok. Keďže zneli v Jeruzalemskom chráme, je zrejmé, že ich obsah sa týkal uctievania Boha. (Preto tretia kniha žalmov tematicky poukazuje na realitu uctievania Boha.)

Vžime sa na chvíľu do situácie, že ideme do Jeruzalema. Vchádzame do chrámu, sadáme si a počúvame tieto žalmy a vidíme, ako pomáhajú v zhromaždení Božieho ľudu dôstojne vyvýšiť Boha. Vidíme, ako povzbudzujú Boží ľud, ktorý sa spoločne stretol, aby prijal ich lekcie a ponaučenia do života. Ale tu to nekončí! Tieto žalmy totiž slúžia dnes cirkvi ako inšpirované slovo. Takže, keď sa tieto žalmy čítajú alebo spievajú dnes v zhromaždení, naše myšlienky sú vedené a uchvátené smerom, v ktorom nás privádzajú do užšieho vzťahu s Bohom. Sme šťastní, že máme takého Boha a odchádzame zo zhromaždení zmenení, podobne ako odchádzali uctievači z Jeruzalema. A dokonca môžeme zakúsiť viac než oni, lebo pravdy týchto žalmov sme v cirkvi začali plnšie chápať skrze Pána Ježiša Krista. Ich pravdy vtedy boli akoby v púčiku a dnes sú v plnom rozkvetu.

Tak ako Izraelci vtedy chodili do chrámu, tak aj my dnes prichádzajme do zhromaždenia a milujme tieto žalmy. Prichádzajme s ich pomocou hľadať Pána. Oni nás učia, povzbudzujú a budujú.

Tretia kniha Knihy Žalmov

Azafovské žalmy – ich zámer a adresovanie

V Tretej knihy Knihy žalmov sa nachádzajú dve hlavné skupiny žalmov. Sú to Azafovské žalmy a Kórachovské žalmy. V predchádzajúcom článku sme uviedli, že žalmy tejto knihy majú spoločné to, že patrili do chrámovej služby uctievania. Okrem nich, samozrejme, tam patrili aj iné žalmy, ale teraz hovoríme práve o žalmoch z tejto Tretej knihy a zamýšľame sa nad tým, čím a prečo sú tieto žalmy pre nás osožné aj dnes. V tomto článku sa pozrieme na prvú skupinu, na Azafovské žalmy, a to sú Žalmy 73 až 83.

Dnes nechodíme do Jeruzalema, pretože Pán zrušil inštitúciu chrámu a centralizovaného uctievania na jedno miesto. Chrámom je teraz jeho cirkev a keď Ho hľadáme, tak Ho môžeme nájsť kdekoľvek sa uctieva v duchu a v pravde. Žalmy boli písané práve pre tých ľudí, ktorí skutočne hľadajú Boha, ktorí ho milujú, ktorí mu skutočne dôverujú. To by nás malo povzbudzovať nachádzať v žalmoch to, čo naši Izraeliti, ktorí vtedy chodili do chrámu v Jeruzaleme.

Prečo sú dnes pre nás žalmy osožné?

Keď Izraeliti prichádzali do jeruzalemského chrámu, tak aký druh uctievania v ňom nachádzali? Popri obetiach, ktoré sa v ňom prinášali, videli aj spievanie žalmov. Keď sa v ranej cirkvi spievali žalmy, hymny a duchovné piesne, spievali sa z dvoch účelov.

Jeden účel je zrejмый hned'. Spev ako modlitba k Bohu. Druhý účel, ktorý je rovnako dôležitý, je uvedený v liste Efezským 5:19 „*hovoriac si navzájom žalmami a hymnami a duchovnými piesňami spievajúc a hudúc vo svojom srdci Pánovi*“. Tu je napísané „*hovoriac si na-*

vzájom“. Týmto sa chce povedať, že keď spievame, napríklad na zhromaždení alebo doma na rodinnom stíšení (kde je viac ľudí prítomných), to nespievame len Bohu, ale hovoríme aj sebe, učíme jeden druhého a počúvame sa vzájomne pri speve.

Takže v Knihe Žalmov nemáme len žalmy nasmerované priamo k Bohu – „*chválime Ťa za tvoje skutky*“, ale sú tam aj žalmy, ktoré sú písané spôsobom nabádania nás – „*Spievajte Hospodinovi, lebo je dobrý*“. Žalmom niekoho nabáda-me, aby si na niečo spomenul.

Niektoré žalmy predkladajú opisy prírody, udalostí, dejov. Niektoré pripomínajú kázanie. Iné sú volaním na všetkých ľudí prísť k Bohu, a tak ďalej. Napríklad Žalm 73 je osobné svedectvo inšpirovaného pisateľa, ktorým chce Izraela naučiť dôležitú lekciu. Pýtame sa: Je to žalm? To máme spievať? Áno, a nevadí to, pretože jeden z účelov žalmov, hymien a duchovných piesní je navzájom si hovoriť, a spievať zo srdca Pánovi.

V liste Kolosenským je toto vyslovene napísané: „*Slovo Kristovo nech pre-*

býva vo vás bohate vo všetkej múdrosti; učiaci a napomínajúci sa žalmami, hymnami a duchovnými piesňami v milosti spievajúci vo svojom srdci Pánovi.“ (Kolosenským 3:16). Tu máme uvedené: ... *učiaci a napomínajúci sa žalmami, hymnami a duchovnými piesňami...* Žalmami, hymnami a duchovnými piesňami učíme seba a aj iných. Čo z toho vyplýva? Že je dôležité, že ich spievame. Pretože to, čo spievame, tomu sa učíme.

Historická skúsenosť hovorí, že kresťania, hoci si to ani neuvedomujú, obrovskú časť svojej doktrinálnej znalosti a pevnosti nadobudnú práve z piesní, ktoré spievajú. Niekedy, žiaľ, keď texty piesne nie sú biblicky v poriadku, do mysle sa im dostávajú aj nepravdy. Preto je veľmi dôležité, čo spievame. Je veľmi dôležité, či naše piesne spĺňajú štandardy biblických piesní. Či naše piesne pokrývajú doktrinálne oblasti vyvážené tak, ako udáva Písmo a zodpovedajú vyváženiu tém Knihy Žalmov, napríklad, či zodpovedajú hĺbke, ktorú by vyžadovala kresťanská doktrína. Novozmluvní veriaci majú používať nielen Knihu Žalmov, ale aj hymny a duchovné piesne, čím sa pravdepodobne myslí na novozmluvné oslavy Trojjediného Boha a najmä Spasiteľa (hymny) a osobné skúsenosti Jeho spasenia (duchovné piesne). Tieto tiež majú byť doktrinálne spoľahlivé a tematicky vyvážené podľa Písma. Túžba je naplniť novozmluvný odkaz, aby sme spievali Bohu, spievali si navzájom, učili sa, budovali sa a súčasne Boha uctievali. Uchopme teda to, že keď spievame Bohu, súčasne spievame jeden druhému a vzájomne sa budujeme.

Azafovské žalmy

Žalm 73

Žalmista v tomto žalme oslovuje tých, ktorí prišli do chrámu. Rozpráva im svoje svedectvo. Hovorí o svojom probléme – závisti (verš 2 a 3). Zabladel sa na bezbožných ľudí a videl v nich mnoho pokoja. Poznáme to? Tí, ktorí sú bez Boha a chodia si po svete, usmievajú sa a všetko sa im darí, nemajú s ničím problém a zdá sa, že čím viac sa rúhajú, tým sa majú lepšie. Toto je problém, ktorý v tomto žalme opisuje Azaf. A hovorí, že jeho reakcia na tú skupinu ľudí bola taká, že skoro na to on sám doplatil (verš 2). Azaf hovorí o praktickom probléme, ktorý sa môže objaviť aj v našom živote, keď každý deň máme pred očami niekoho, komu sa darí a my trpíme a neprežívame mnoho pokoja napriek tomu, že chodíme s Bohom.

Opis týchto ľudí je vo veršoch 4 až 9. Nemajú trápenia do svojej smrti a ich brucho je vypasené. Nie sú bití údermi života spolu s inými ľuďmi, pýcha je ich nákrčníkom, odievajú sa ukrutnosťou, ich oko vyzerá z tuku – čo to znamená? Majú sa dobre, majú hojnosť všetkého nad pomyslenie srdca (verš 7). A pritom sa rúhajú samému Bohu (verš 8 a 9). To je vyjadrené výrazom: *Stavajú svoje ústa proti nebesiam*. Pritom hovoria: *Ako môže o tom vedieť Boh? Myslíš, že u Boha je poznanie?* (pozri verš 11). Inými slovami, hovejú si v tom, že Boh ich netrestá a nezasahuje do celého ich konania. Títo bezbožníci si žijú bezpečne na svete a nadobúdajú majetku.

Prichádzame do zhromaždenia a pritom v našom srdci zostáva otázka: Prečo sa tomu človeku darí? Dokonca takýto postoj niekedy vidíme medzi kresťanmi. Nemodlí sa toľko, koľko ja, nehľadá Pána toľko,

kol'ko ja. Vidíme vyznávačov, ktorí zane-
dbávajú Pána, nemodlia sa, žijú neriadnym
životom a darí sa im. (Teraz neuvažujem
o tom, či títo sú skutočne kresťania alebo
nie, aj keď vyznávajú, že nimi sú.)

Ty robíš poctivo, oni (bezbožníci)
podvádzajú, napríklad v práci. Ty sa
snažíš v každom smere žiť bezúhonne
a títo ľudia nie. Týchto ľudí môžeš stret-
núť aj dnes tak, ako to videl Azaf. Človek
sa namáha, učí, volá k Pánovi, modlí sa,
poslúcha Božie slovo a zrazu niekto prí-
de a ukáže ti, akú oni majú dobrú rodinu
a ty, hoci si kresťan, mnohé veci u teba
doma sú skúšané, a tak ďalej.

Žalm 73 je odpoveďou presne pre
ľudí, ktorí v tom čase prišli uctievať,
hľadať Pána a dopytovať sa na túto
skutočnosť (situáciu). Azaf im v tomto
žalme dáva úžasnú odpoveď. Rieši túto
situáciu, pretože keby túto vec nevyrie-
šil, naše srdce môže mať pokušenie byť
zatrpknuté na Hospodina a nesústrediť
sa ďalej na Slovo Božie v zhromaždení.

V okamihu, keď si myslíme, že náš
údel nie je dobrý na tomto svete, aj na-
priek tomu, že chodíme s Pánom, máme
tendenciu vnútorne Pána upodozrievať
a obviňovať, že On za to môže. Možno to
nevyslovíme, ale obviňujúco povieme: *Pre-
čo, prečo Bože?* Prečo si to dopustil, prečo si
mi toto dal? Prečo sa nemám tak dobre ako
on? A sme v bode, v ktorom nemáme byť,
pretože spochybňujeme jeho dobré zámery
s nami. Do tejto situácie hovorí Žalm 73.

Reakcia na takúto situáciu, ktorú
vidíme pri bezbožných, môže byť aj za-
trpkunosť (verše 13 a 14). Má zmysel,
aby som pokračoval v živote posvätenia?
Má zmysel, aby som horlil za Hospo-
dina? Má zmysel, aby som svoje srdce
čistil keď sa takto veci na zemi dejú? Ale

potom si uvedomí: „*Keby som povedal:
Budem tak rozprávať, hľa, zaprel by som
pokolenie tvojich synov*“ (verš 15).

Predstav si, že prídeš do zhromažde-
nia a začneš hovoriť, ako Boh zle jedná
s твоjím životom. Ako Boh robí Tebe
veci zle a iným pomáha. Čo na to hovorí
Azaf? Zaprel by som pokolenie Tvojich
synov. Bol by som na hanbu cirkvi. Sa-
mozrejme, nemôžeme veci riešiť len po-
vrchne, že navonok sa budeme správať,
akoby všetko bolo v poriadku a pritom
v našom srdci bude zatrpkunosť. To by
nám bránilo uctievať Pána.

Snažíme sa tomu porozumieť: „*A zase,
keď som to chcel vystihnúť rozumom, videlo
sa mi to trudným*“ (verš 16). Trudným
(ťažkým) alebo boľavým, ako iné preklady
uvádzajú. Inými slovami – keď som nad
tým začal polemizovať z ľudskej perspek-
tívy, tak sa mi to videlo boľavým, krutým,
tvrdým. Prečo sa život takto so mnou za-
hráva, keď som tu a chcem ísť za Pánom?

Riešenie prichádza z Azafovho osob-
ného svedectva: „*Až keď som vošiel do
svätých silného Boha, vtedy som porozu-
mel, aký bude ich koniec*“ (verš 17). Čo
hovorí Azaf? Že mu pomohlo vojsť do
svätých silného Boha, kde uvidel väčšiu
perspektívu života. V tom čase to zna-
menalo, že prišiel do chrámu. A vtedy
porozumel, aký bude ich koniec.

Teraz prečo až tam porozumel, aký
bude ich koniec? V žalme nie je daná
priama odpoveď na túto otázku, ale
máme tu smernicu. Tou smernicou je
svätýňa silného Boha. Niektorí vykla-
dači hovoria, *svätýňa silného Boha* sa
vzťahuje na Božie slovo v zmysle, že keď
prišiel do zhromaždenia a počul Božie
slovo, to mu pomohlo, pretože uvidel
veci z Božej perspektívy.

Druhá možnosť výkladu je nasledovná. Prišiel do zhromaždenia, pozrel sa na oltár, na ktorom horel oheň a videl obetované zviera, ktoré sa dáva na horiaci oheň. Zviera je ohňom úplne strávené a ako pravý Žid si uvedomil, že to znamená, že vina musí byť pokrytá. Že hnev musí padnúť na obeť a stráviť ju. Oheň predstavoval hnev a zviera, ktoré sa tam dalo, predstavovalo obeť, ktorá musela byť prinesená. A človek tam sedel a o týchto veciach rozjímal. Keď rozjímal nad ohňom, ktorý padá na obeť, tak vtedy si uvedomil – je tu hnev. Takto je strávený hnevom ten, ktorý ide proti Bohu.

Nech už to bolo akokoľvek, či vypočul zvesť Božieho slova, alebo videl to, k čomu dochádzalo na oltári, tak si uvedomil, aký bude ich koniec. Inými slovami: Uvidel veci z Božej perspektívy. A toto je riešením aj pre nás. Potrebujeme sa zastaviť a povedať: Dobre, toto je z mojej perspektívy, ale ako to je z Božej perspektívy? Čo bude, podľa Boha, s tými, ktorí takto žijú? Aký je ich koniec? O tom hovorí verš 18: „*Áno, postavil si ich na klzkých miestach, a spôsobíš to, aby sa zrútili na hromadu*“.

Život bezbožných ľudí je ako chodenie po ľade. Je len otázka času, o ktorom nevedia ani oni, ani my, kedy sa zosypú a bude po nich, a to hovorí verš 18 – *spôsobíš to, aby sa zrútili na hromadu*. Čaká ich pád a je napísané – Boh ho spôsobí vo svojom čase.

„*Ako bývajú razom obrátení na púšť! Miznú a hynú od hrôz. Ako snom, keď sa niekto prebudí, tak ty, ó, Pane, keď sa zobudíš, pohrdneš ich obrazom*“ (verše 19 a 20). Toto je pohľad na nich z Božej perspektívy. Toto je Božia odpoveď, ktorú Azaf dáva/tlmočí ľuďom, ktorí prichádzajú do chrámu vtedy, a teraz aj

nám, a hovorí: Takto potrebuješ na nich hľadieť. Toto je skutočný obraz, a toto je skutočné riešenie. Nemajú nič viac ako ty. Sú na tom ďaleko, ďaleko horšie. Pán s nimi pohrdne, Pán nie je s nimi.

Vo veršoch 23 až 26 Azaf ide ďalej a hovorí tým, ktorí prichádzajú: *Nielenže oni skončia tak zle a nielenže bolo hriechne, že som rozmýšľal tak, ale uvedomil som si, kto je Boh mne, a uvedom si, kto je Boh tebe. To je úžasné! Oni nemajú nikoho, ja mám Teba, Ty si ma pojal za moju pravú ruku* (pozri verš 23).

Čo ďalej? „*Ved' ma podľa svojej rady...*“ (verš 24). Čo je to rada? Väčšinou slovo *rada* znamená *ponaučenie*. Tu slovo *rada* znamená *podľa svojho zámeru, podľa svojho preduloženia*. Ty si si preduložil, že túto situáciu do môjho života postavíš, ved' ma cez ňu.

A ďalej hovorí: „*Koho by som mal na nebi? A popri tebe nemám v nikom záľuby na zemi!*“ (verš 25). To sú nádherné verše. Ja mám Teba na nebi – Ty a nikto iný. Koho mám tu na Zemi, kto by mi bol vzácnejší ako Ty? Nikto! Okrem Teba ani na zemi nemám záľuby v nikom inom. Keď mám Teba, som dokonale spokojný.

„*Moje telo i moje srdce hynie, ale skalou môjho srdca a mojím dielom je Boh na veky*“ (verš 26). Toto je skutočné bohatstvo, ktoré máš – keď máš Krista, keď máš skutočnú vieru, v ktorej môžeš povedať: *Moje telo i moje srdce hynie, môžem mať súženie, môžem prežívať ťažkosti, mnoho nepokoja, strachu, vyhrážok a všetkého zlého, ale skalou môjho srdca a mojím dielom je Boh až na veky*.

Slovo *skala* v slovenčine neznie výstižne, lebo nevyvoláva predstavu, ktorá je v pôvodnom texte. Keď sa v tom čase hovorilo o skale, často sa tým hovorilo

o pevnosti, o hrade. Hovorilo sa tým o mieste, kde sa človek skryje, ukotví, uchytí, a kde nik ním nezatrásie. Výraz *skalou môjho srdca* inými slovami znamená, že Boh je pre nás miesto, kde pevne zakotvíme, a kde zostávame naveky.

Vo veršoch 27 a 28 je zhrnutie celého naučenia Žalmu 73: „*Lebo hľa, všetci tí, ktorí sa vzdalujú od teba, zahynú! Vytneš každého, kto cudzoloží odchádzaním od teba. Ale mne je dobre blížiti sa Bohu. Pána Hospodina som učinil svojím útočišťom, aby som, Pane, rozprával všetky tvoje skutky*“. Ten, ktorý prišiel a vypočul Azafov žalm, je už ďaleko od sebaľútosti nad svojou situáciou (údelom). Vidí už veci z Božej perspektívy a je pripravený uctievať. Aj ďalšie Azafove žalmy sú mienené pre tých, ktorí skutočne majú Pána za svojho Boha.

V ďalších žalmoch nachádzame jeden spoločný znak. V týchto žalmoch sa dotyční označujú ako jeho ovce. Nachádzame v nich výrazy ako *stádo, ovce*, a pod.

Žalm 74:1 „...*stádo tvojej pastvy*“.

Žalm 77:21 „*Vodil si svoj ľud ako stádo*...“.

Žalm 78:71 „...*aby pásol Jakoba, jeho ľud*...“.

Žalm 79:13 „*Ale my, tvoj ľud a stádo tvojej pastvy, tá budeme chváliť na veky*...“.

Žalm 80:2 „*Pastieru Izraelov, ...! Ty, ktorý šetrne vodiš Jozefa ako stádo*“.

Žalm 81:14 „*Ó, keby ma bol počúval môj ľud*!“

Čo vidíme v týchto žalmoch? Vidíme v nich ľudí, ktorí prichádzajú ako tí, ktorí poznajú svojho Boha. Sú s Ním v zmluve. Samozrejme, nepoznajú ho v detailoch a v plnosti tak, ako ho môžu poznať novozmluvní kresťania. Sú to ľudia, ktorí môžu povedať o sebe: *Máme tohto Boha, zvolili sme si ho, sme jeho ľud a ideme za Ním.*

Nie sú to ľudia, ktorí sa len nejakou náhodou objavia v Jeruzaleme. Mnohí z nich sú ľudia, ktorí do chrámu prichádzajú zámerné a s nami majú spoločné to, že vyhľadávajú Hospodina ako svojho Boha. Tieto žalmy sú plné vyznaní: *My sme Tvoji, Ty si náš Boh.* Všimnime si intímnosť žalmov v tejto Tretej knihe. Predpokladajú obrátených starozmluvných uctievačov, ktorí k Bohu prichádzajú s postojom Abrahámovej viery. A ja verím, že keď prichádzame do zhromaždenia dnes, že to, čo potrebujeme, je uvedomiť si: *Ideme uctievať nášho Boha.* On je náš Boh. Boh Biblie. Boh, ktorý sa nám dal poznať, ktorý nám odpustil; sme Jeho ovce, patríme jemu, a tak ďalej. Toto vedomie v nás potrebuje žiť.

Žalm 74

„*Prečo si nás, ó, Bože, zavrhol na večnosť? Prečo je roznietený tvoj hnev na stádo tvojej pastvy?*“ (verš 1). O čom je tento žalm? Hovorí pravdepodobne o zničení Jeruzalema. Bol napísaný neskôr. „*Rozpamätaj sa na svoje zhromaždenie*...“.

Tento žalm je o ľuďoch, ktorí prichádzajú v zármutku, pretože z náboženského pohľadu v tom čase stratili takmer všetko. A cítia sa zavrhnutí Bohom. Vskutku ťažká to situácia v našich životoch, keď sa cítíme zavrhnutí Bohom. Nielen opustení, ale zavrhnutí, pretože vidíme vedľa seba zruinovanie všetkého, čo malo v našom živote s Bohom cenu. V tomto prípade oni vidia zruinovaný chrám (verš 3). Nepriatelia podpálili svätyňu a ďalej čítame opis tejto ruiny (verše 7 až 9). Čo to znamená pre nás? Dostávame sa do situácií, kedy môžeme vidieť zruinovaný svoj duchov-

ný život, zruinovanú cirkev alebo svoj zbor. Môže prísť chvíľa veľkých skúšok a ťažkostí. To jediné, čo sa nám v tom celom zdá je, že nás Boh zavrhol. Tak sa to zdá aj ľuďom z tohto žalmu, ktorým sa ich život zdá celkom zruinovaný a pýtajú sa: „Bože, zavrhol si nás na večnosť?“ (verš 10). *Prečo utáhuješ späť svoju ruku?* (verš 11). *Prečo si roznieťil svoj hnev na stádo svojej pastvy?* (verš 2). Vidíme, že títo ľudia sú takmer v koncoch a zdá sa im, že skoro všetko je stratené. Niekedy sme aj my na tom presne tak ako oni. Ako pomôcť týmto ľuďom? Čo im povieme v takýchto chvíľach?

Bezpochyby Jeruzalem bol zruinovaný pre neveru národa ako celku. Ale v tomto národe často boli verní ľudia, ktorí tým trpeli tiež. Príkladom je Jeremiáš a zbožní ľudia okolo neho. Vynára sa otázka: Čo v čase zruinovania života či zboru? Ako sa mám modliť? Existuje spôsob ako obnoviť veci? Žalm 74 je v tomto úžasný, lebo nás učí, ako sa v takýchto prípadoch modliť. Čo urobíme? V prvom rade náš duchovný stav a naše zruinovanie spájame s tým, že prinášame Bohu skutočné argumenty naviazané na neho. Ak mňa zruinujú, nielen ja som zruinovaný, ale tým je zruinovaný Tvoj ľud. Je zruinovaný Tvoj chrám. Je zruinované Tvoje, Tvoje, Tvoje... – vidíme tento dôraz? Zruinované je mesto, v ktorom Ty bývaš. Je to Tvoje mesto, je to Tvoje dedičstvo, ktoré je zruinované, ktoré je v troskách. Podpálené je zhromaždenie silného Boha. Dnes môžeme povedať: Tvoj zbor, Tvoje dieťa atď. Toto je prvé, na čo sa žalmista odvoláva. Ukazuje, že toto všetko má do činenia s Ním – lebo sme Jeho, nielen s nami. Pozrime, ako argumentuje: *Sme Tvoje ovce! Sme Tvoja hrdlička. My sme Tvoji.*

Ďalej hovorí: *Ty si nás kúpil* (verš 2). V modlitbe pripomínajú Bohu, že si ich kúpil, že bola Bohom platená cena za nich.

Ďalej Bohu pripomínajú, že je to Jeho chrám, ktorý utrpel. Áno, oni boli neverní, ale je to Jeho chrám, ktorý utrpel (verše 3 až 8). *Dokedy bude potupovať protivník? Či sa na veky bude rúhať nepriateľ tvojmu menu?* (verš 10). Z týchto slov cítiť akoby beznádej. Dokedy? Všetky tieto argumenty žalmista prináša pred Boha a hovorí: *Vypočuj ma!*

Prečo je toto nápomocné našim modlitbám? Možno nie si teraz v takejto situácii, ale môže sa stať, že do tvojho života príde veľmi veľká skúška či pád, alebo niečo iné tomu podobné sa ti môže stať alebo zboru, do ktorého prichádzaš. Ako sa budeš modliť vtedy, keď budeš vidieť takmer všetko vypálené a zruinované? Ak si to nezažil, ďakuj Bohu. Ak si to zažil, tak vieš, o čom hovoríme. Budú ti tieť slzy, keď sa pozrieš späť a uvidíš, v akých výšinách si s Pánom chodil – a kde si dnes?

Môže sa stať, že satan príde v útokoch, aké si ešte nikdy predtým nezažil. Nahromadí sa v tvojom živote plno nepriateľov. A zlyháš v tejto situácii. Niekedy navyše zisťuješ, že za to si aspoň čiastočne môžeš sám – možno si zanedbal komôrku či spoločenstvo. Čo urobiť v tejto chvíli? Po vyznaní každého známeho Tvojho osobného hriechu odpoveď je: Urob to, čo urobili ľudia v Žalme 74. Začni hovoriť k Bohu v argumentoch o tom, kto je On voči tebe. *Ty si náš Boh.* Pretože spôsob, ako ísť vpred v takých situáciách, je odvolávať sa na Neho: „*Avšak ty, Bože, si mojím Kráľom od dávna, ktorý pôsobíš nové a nové spasenie prostred zeme*“ (verš 12).

Prečo sa vo veršoch 13 až 17 v tejto situácii hovorí o Božej sile? Nuž preto, že v takejto chvíli toto potrebujeme mať v mysli! Boh bol mocný a schopný vystaviť dom v minulosti a je schopný urobiť obnovu takýchto trosiek, akými som ja v tejto chvíli.

Toto potrebuješ vedieť: *Boh je schopný zmeniť každú situáciu*. Akokoľvek sa cítiš a svojimi očami vidíš všetko hrozne, čo sa deje, a je ti do plaču nad svojím životom, alebo nad zborom, alebo nad čímkoľvek, čo sa ti stalo, musíš vedieť, že Boh je Kráľom, a spôsobí novú záchranu, keď ho pokorne hľadáš. V takýchto chvíľach potrebuješ vnímať Božie atribúty a to, že on je mocný a schopný zmeniť každú situáciu aj v našom živote. Som Tvoj, som bezbranný, nemám nič, čím by som mohol v tomto celom obstáť a vidieť nádej, ale Ty si môj Boh, v ktorého verím, ktorého som si za Spasiteľa vyvolil a na ktorého sa spolieham. Ty si môj Boh. Som priľnutý k Tvojim sľubom.

Pohliadni na zmluvu, hovorí verš 20. Kresťan sa málokedy odvoláva na zmluvu, ale mal by sa viac. Nevnímaš Boha? Necítiš Jeho blízkosť a vidíš len rozvaliny a hovoríš si: Naozaj Boh tých, ktorí sú Jeho, odstráni v ťažkej chvíli zo zmluvy, z Novej zmluvy, ustanovenej krvou Baránkovou? Naozaj tí, ktorí sú v Novej zmluve, môžu z nej vypadnúť a zahynúť? Nie, samozrejme, že nie! Zmluva milosti večne stojí spečatená krvou a prísahou na slávu Boha a dobro i toho najbiednejšieho veriaceho. Povedz ako vo verši 20: *Pohliadni na zmluvu... Pohliadni na zmluvu milosti a jednaj so mnou podľa nej, nech neodchádza späť utláčaný zahanbený a biedny* (verš 21).

Povstaň, ó, Bože, rozrieš svoju pravotu. Všimnime si, čo tu hovorí žalmista. Hovorí: Táto pravota je Tvoja. Teraz to sú silné a odvážne slová, ale my ich potrebujeme v príslušnej chvíli vedieť napodobniť. Nie pyšne, arogantne, ale v žiali volať: Pane, je to Tvoja záležitosť, lebo ak mňa zničia, nepriatelia sa budú tešiť, že Teba porazili.

Rozpomeň sa na svoje pohanenie (verš 22). Áno, možno mojou chybou som padol, ale pohanili Teba. Áno, ak mi Boh ukázal môj diel na tom, ja ho vyznávam ako svoj hriech, ale volám Boha, aby bojoval za mňa, a aby očistil svoje meno, ktoré je ďaleko viac dôležitejšie ako môj celý život. „*Nezabudni na hlas svojich protivníkov, na hrmot tých, ktorí povstávajú proti tebe, a ktorý vystupuje neprestajne*“ (verš 23) – inými slovami, zažeh týchto Tvojich nepriateľov.

Žalm 75

Situácia v Žalme 75 je iná ako v Žalme 74. Iná je v tom, že Boh je sudca a *jedného ponížuje a druhého povyšuje* (verš 8). V Žalme 75 sú tam nádherné prepojenia na Novú zmluvu, na knihu Samuelovu, na Anninu pieseň. Verš 9 myslí na súd – uvádza obrazný opis súdu.

Rohy bezbožníkov – to je obrazný jazyk a *roh* znamená veci, ktorými sa bezbožníci pýšia a vyzdvihujú sa pred ním a pred Hospodinom. *Vyvýšené budú rohy spravodlivého* (verš 11). Ten, čo koná spravodlivosť, bude vyvýšený. A toto je napríklad v texte 1. Samuelovej 2:7, v Anninej piesni: *Hospodin ochudobňuje i obohacuje, ponížuje, pravda i povyšuje*. Rovnako v Máriinej piesni v Lukášovi 1:51-53 „*Dokázal silu svojím ramenom, rozptýlil pyšných myslou ich srdca, zvrhol*

mocnárov z trónov a povýšil ponížených, lačných naplnil dobrými vecami a bohatých poslal preč prázdnych". Žalm 75 ukazuje, čo Boh robí s tými, ktorí sa povyšujú – ako s nimi jedná.

Žalm 79

O čom je tento žalm? Akú udalosť opisuje je tento žalm? Je podobne ako Žalm 74 o zničení chrámu Babylónčanom Nabuchodonozorom. Očividne tento žalm nemohol byť napísaný pred zničením chrámu. Musel byť napísaný počas jeho ničenia, pretože v ňom je uvedený živý opis toho, čo sa deje: „*Obrátili Jeruzalém na hromadu rumov*“ (verš 1). Ten žalm zodpovedá situácii, ako keď niekto stojí a opisuje to, čo vidí.

Čo vieme povedať z histórie? Vieme, že kompletizácia tohto spevníka, Knihy Žalmov, prebiehala dokonca aj počas babylonského zajatia. V Žalme 137:1 je uvedené priamo „*Pri riekach Babylona, tam sme sedávali i plakali, keď sme sa rozpomínali na Sion.*“

Žalmy 78 až 83

„...*prikázal našim otcom, aby ich oznámili svojim synom*“ (78:5). **Žalm 78** je v podstate inštrukčný žalm, ktorý bol bežne používaný ako historická lekcija z minulosti.

V tejto Tretej knihe je obrovská rozmanitosť, ktorú v nej nachádzajú a ktorú v nej hľadajú tí, ktorí sa pýtajú ako uctievať Pána. Sú tu žalmy o prebudení: „*Bože Zástupov, navráť nás a daj svietiť svojej tvári, a budeme spasení!*“ (Žalm 80:8). **Žalm 80** je o prebudení národa.

Sú tu žalmy, ktoré nás volajú k uctievaní: „*Plesajte Bohu, našej sile! Pokrikujte radostne Bohu Jakobovmu.*“

(**Žalm 81:2**). Toto je volanie k všetkým, ale verš 3 hovorí k Levítom: „*Vezmite žaltár a dajte bubon, gitaru lúbych zvukov i s harfou!*“ a verš 4 ku kňazom: „*Trúďte na trúbu na novmesiac, na splnmesiac, v deň nášho sviatku.*“ Ako sme už uviedli v predchádzajúcich článkoch, je užitočné zoznámiť sa s históriou predtým, ako pristupujeme k žalmom.

Žalm 82 je o Božom súde.

Žalm 83 je typický žalm napísaný do situácie, keď sa bojíme, lebo povstávajú proti nám nepriatelia. Aj v našom duchovnom živote máme všetky možné pocity. Raz v svojich srdciach máme obavy, strach, ale rovnako pýchu. Všetko toto musí byť vysporiadané a verte, že v žalmoch uctievaním Najvyššieho sa urovná všetko, a aj ostatné, s čím sme do zhromaždenia prišli. A to je presne to, čo by sme očakávali na našich zhromaždeniach. Azaf volá v 19 verši na adresu nepriateľov: „*Nech zvedia, že Ty, čo máš meno Hospodin, na celej zemi sám si Najvyšší.*“

Keď prideme uctievať nášho Pána, prichádzame v rozličnom nastavení. Jeden mal krásny týždeň a môžeme povedať, že žil na vrchu Hospodinovom. Druhý spyšnel a Pán sa mu vzdialil a možno sa v niečom dopustil nepravosti. Ďalší vo svojom živote prežil zruinovanie. Iný človek prežil nové vyučenie od Pána, a inému bolo pripomenuté, že zabudol na niečo, čo Pán pre neho v minulosti urobil. Ďalší človek prišiel na zhromaždenie s tým, že stratil nádej, že by ho Boh mohol obnoviť – a v tom je nádherný **Žalm 77**. Hovorí sa v ňom, že Boh to urobí, obnoví ho.

Prečo sa zmietaš, duša moja?

Prečo sa trepeš bôľom,
zmietaš, duša moja,
a voláš v žiali svojom:
Kde je skrýša moja?

Odkiaľ mi príde pomoc,
keď zmätok nastane?
U Hospodina pomoc,
nepokoj prestane.

V náručí veď som Tvojom,
v bezpečnom prístave.
Vôľa Tvoja vo všetkom
čokoľvek sa stane.

No uši moje hluché
pohľadnu pokojom
a srdce neposlušné
robí si po svojom.

Opúšťa lásku prvú,
keď hriechu zas slúži.
Zapiera vieru pravú,
len smrť si zaslúži.

Kajaj sa, zakvíľ srdce,
učiň dnes pokánie!
Nepoškrvň rúcho čisté,
vráť sa k láske prvej.

Vysmievať sa Boh nedá,
veď si umrel hriechu.
Nežiješ podľa tela,
lež v Kristovom Duchu.

Posväť ma, Duchu svätý,
pomôž mojej mdlobe,
veď On iste oživí
každé dieťa Božie.

Veronika

1. časť: Život na pokraji útesu

Vrávorala som sa na okraji útesu. Podo mnou zívala priepasť, na steny ktorej narážali vlny príboja. Pražilo na mňa slnko a mala som pocit, akoby ma spaľovalo zvnútra. Bola som sama. Všade na mňa zízali len nemé skaly. Vlny hučali a akoby ma pozývali do svojho tajomného objatia. Pomaly som ustúpila, ...mala som strach prijať ich ponuku. Chcela som preč, preč od pokušenia, od smrti. Rýchlo som sa obrátila a rozbehla sa bez cieľa a smeru, jednoducho preč.

Zdalo sa mi, akoby som bežala celé hodiny, než som sa vyčerpaním zastavila. Slnko sa začalo schovávať za temné, vodnaté mraky. Teraz mi bola zima. Zablysklo sa a občas kvaplo. Rozhliadla som sa. Neďaleko stála skupinka domov. Bolo na nich vidieť, že sú opustené. Vydala som sa k najbližšiemu z nich, ale dvere boli zamknuté. Vzala som do ruky kameň a hodila ho cez okno. Zahrmelo a dážď zosilnel. Vliezla som do domu a padla som únavou na podlahu. Po chvíli som sa rozhliadla, aby som si našla miesto na spanie. Pri stene stála stará pohovka, najskôr plná blcha a všetkej hávede. Lahla som si, chcela som spať, ale nemohla som zaspať. Silné výčitky svedomia mi neustále pripomínali všetky chyby, akoby celý môj život bol jeden veľký omyl. Obracala som sa z boka na bok, ale situácia, v ktorej som sa nachádzala, môj psychický stav iba zhoršovala. „Už to nevydržím, keď by som mala radšej najväčšiu fyzickú bolesť ako prežívať tieto muky. Lepšie

bude sa zabiť ako takto ďalej trpieť!“ preháľalo sa mi hlavou. Nakoniec som šla k rozbitému oknu a zobrala kus skla, ktorým som si chcela podrezať žily. Stalo sa však niečo zvláštne. Nešlo to, pretože na zápästie pôsobila podivná sila, ako keď sa k sebe približujú dva magnety s rovnakými pólmi. Ako by mi nebolo „dovolené“ sa zabiť. Posadila som sa chrbtom k stene a miestnosť sa naplnila mojím hlasným plačom. „Prečo vlastne žijem? Pomôžte mi niekto, prosím! Čo mám robiť? Prosím, prosím, prosím...!“ Nakoniec som vyčerpaním upadla do polospánku, v ktorom som si ustavične premietala svoju históriu.

Príčiny, ktoré ma dovedli do tohto stavu, možno nájsť už v období mojej ranej existencie. Moje počatie v období komunizmu bolo dôvodom manželstva mojich rodičov. Po roku a pol sa narodila moja mladšia sestra Martina. Pamätám sa, ako sme sa spolu hrávali s tými veľkými plyšovými panda medveďmi. Raz mi dal tatko ochutnať pivo a mne vôbec nechutilo. Bola som našťvaná, že to pije. Povedala som si, že nikdy nebudem piť. Nemala som ani poňatia, ako skoro toto moje naivné predsavzatie poruším. Niektoré fotky z tej doby mi v hlave vyvolali (do hlavy vložili) i ďalšie spomienky. Tatko mal dlhé vlasy a papagája. Mamka bola pekná, vyššia ako tatko. Chodila som ešte do škôlky, keď sa moji rodičia rozviedli. Pamätám sa ešte, ako po sebe kričali.

Po súde sme sa so sestrou a tatkom presťahovali do Osečnej, na opravdivú

dedinu, takú, aká má byť. Bolo to šťastné obdobie. Boli tam ale i smutné situácie. Prvý raz som sa dozvedela o potrate, keď macochina švagriná prišla o dieťa. Tatko hodne pracoval a chodil často do krčmy. Na nás nemal čas a my so sestrou sme neraz plakali – zo samoty.

Po Zamatovej revolúcii sa mama znovu vydala, a potom si o nás požiadala. Zažívali sme divné obdobie duševnej bolesti. Tatko sa pýtal, či chcem byť s ním... mama zasa, či chcem byť s ňou. Chcela som byť s oboma, tak som obom hovorila pravdu. Rodičia rozmýšľali, že si mňa a sestru rozdelia. Napokon si nás mama s otčimom vzali obe k sebe. Spoločne sme síce založili novú rodinu, ale nedostali sme tam dobrú výchovu. Kradla som a nemala som nijaké výčitky. Prečo aj? Ved' to predsa robia všetci, našich rodičov nevnímajúc. Niekedy som kradla aj preto, aby som získala nejaké kamošky. Neskoršie aj pre prachy na žváro a čučo.

Postupom času začal byť otčim cholerický a šiel z neho strach. Nedovoľoval mi chodiť von za kamarátmi, ktorých sloboda prebúdzala vo mne závisť. Asi ma chcel pred niečím alebo niekým chrániť, ale ja som mala ešte väčšiu chuť robiť si, čo chcem ja. Neskôr nás začal neprímerane trestať, najmä sestru (ona bola taký chlapčenský typ) a mamu tiež niekoľkokrát zbil. Jeden večer mi mama s plačom povedala: „Verunka, ja by som od neho chcela odísť, ale nemôžem, sama by som nás neuživila.“ Veľmi sa mi clivelo po vlastnom otcovi, ale ten sa skoro vôbec neozýval, ani neplatil alimenty.

Na druhom stupni základnej som často čítavala „Bravíčka“ (časopis Bravo

– pozn. prekladateľa), kde som sa dozvedela všetko možné o sexe. Verila som všetkému, čo tam bolo napísané, a tak som akoby bola „donútená“ mať sex čo najskôr. „Sex, čím skôr, tým lepšie...“, radil časopis, „a keď sa ti to nebude páčiť s chalanmi, tak to skús s dievčatami, to je úplne normálne.“

V deviatke som už húlila a so spolužiačkami som zháňala literatúru o tvrdých drogách a o fetákoch. Najväčšou inšpiráciou mi určite bolo Memento od Radka Johna, takže vo mne rástla túžba skúsiť tvrdé drogy. Po nociach som utekala z bytu, aby som sa mohla len tak „slobodne“ prechádzať s hudbou na ušiach alebo sa stretnúť s „kamarátkami“ v krčmách a nahradiť si tak to, čo som cez deň nemohla. Raz v noci, pri mojej prechádzke, som sa stretla s jedným Cigáňom na Šaldovom námestí, ten ma vzal do herne a ponúkal mi piko alebo také niečo a povedal: „Ja ti to nastrelím, povedz mi, koľko vážiš.“ Ja som sa ale fakt bála. Tak som radšej odmietla. Zvieral sa mi od strachu žalúdok. Neopúšťala ma však myšlienka osobne zažiť ten „dobrý“ pocit, o ktorom som často počula. Stále som si myslela, že zažijem niečo mimoriadne a budem môcť zaplniť prázdnotu, ktorá ma naplňovala.

Otčim si ma postupne začal všimáť inak a dával mi nejaké rôzne výhody. Netušila som, že v ňom prebúdzam sexuálne chute. Bohužiaľ som zato mohla i sama. Rada som sa obliekala podľa najnovšej módy, to vraj chlapov vzrušuje. Ja som ale na neho nechcela pôsobiť takto, chcela som ho ako otca. V sedemnástich ma však znásilnil a bol kvôli tomu odsúdený na štyri roky do väzenia. Mama už bola v tej dobe rok a pol chorá na

rakovinu a po chemoterapiách. Keď otčim napísal mame z väzenia, mama mi dala radu: „Veronka, nikdy never tomu, kto ti píše z väzenia.“ Sama bola za komunizmu vo väzení, pretože nechodila do práce (za príživníctvo), tak vedela, o čom hovorí. Táto rada mi často znie v ušiach, keď sa niekto odtiaľ ozýva. Mesiac po incidente s otčimom moja mama vysilená po neúspešných chemoterapiách v nemocnici na onkológii zomrela. Tým sa rozbili moje posledné nádeje na rodinu.

Smrťou matky som stratila všetky zábrany, bez ktorých moje úlety začali mať rýchly spád. Papierovo som mohla bývať u babičky, ale ja som to nedokázala oceniť. Radšej som prespávala u kamarátok. Rodina mi nechýbala a namiesto nej som si našla partiu podobných ľudí, ako som bola ja. Túžili po slobodných a dlhých nociach, nech to stojí čokoľvek. Vzrušenie zo zločinu rástlo. Motala som sa okolo gangov zlodejov a drogových dílerov. Učila som sa rýchlo. Našťastie som nemala toľko odvahy ísť do toho naplno. K „párty“ drogám mi pomohli články v časopisoch o súčasnej klubovej hudobnej scéne. Tam tie účinky drog popisovali, a to vo mne vzbudzovalo dojem totálnej legality.

Svojej mladšej sestre som začala byť nedobрым príkladom a ona ma napodobňovala vo všetkom, čo som robila, a zachádzala pritom ďalej, ako som sa sama odvážila.

Keď sa prevalilo, že „smažím“ (niekto anonymne zavolať babičke), utiekla som z domu. Ani do školy som sa nevrátila. Nechcela som ísť na liečenie. Necítila som sa závislá. Mnoho ľudí popiera, že ľahké drogy (eukaliptové cigaretky, po-

tom tráva, potom... napr.) vedú k tvrďším, ale sama som sa presvedčila, že to tak je.

Začala som svoj čas tráviť po rôznych bytoch. Prostriedky na svoj nový životný štýl som si zaobstarávala najmä krádežami a neskôr som sa nechala zamestnať v jednom sex bare.

Každý víkend som sa zúčastňovala na rôznych hudobných akciách, kde nebolo ťažké zohnať LSD-papier, gule (extázu) a tak... V tej dobe som letela najviac na piko (pervitín). Dodnes sa mi v hlave premieta tá noc, keď som si v Prahe na jednej technopárty pri leteckých hangároch nechala našľahnúť perník do žily... dnes je to pre mňa strašná spomienka, pretože muž, čo sedel vedľa mňa, využil môj stav, aby sa sexuálne uspokojil.

Drogy začali postupne ovplyvňovať moju psychiku. Najväčším „osvietením“ bola pre mňa Czech-Tek 2001. Bola som na vrchole blaha. Začala som veriť, že prechádzam duchovnými premenami a že sa dostávam na vyššiu úroveň psychického vnímania. Cítila som sa byť súčasťou cyberpunkovej kultúry inšpirovanej Timotheem Learym. K tomu nevyhnutne patrila práve hudba technoštýlu s nekonečne sa opakujúcim a hypnotizujúcim rytmom.

Odišla som do Prahy, kde som mútila vodu niekoľko dní v kuse s rôznymi podivnými typmi a spala s nejakým chalanom z Riegrových sadov. Potom som sa prostredníctvom bandy technáčov dostala na nejaký tajný technoval pri Plzni, kde boli asi Cirkus Alien Sound System. Bol tam i „šaman“, ktorý predával LSD. Lenže tie drogy tam boli najskôr vo všetkom. Ktokoľvek vám dal

niečo piť, vy ste nevedeli, či tam niečo je. Zoznámila som sa tam aj so systémákmi z Francúzska. Jeden z nich mi veľmi pomotal hlavu, až som si skoro myslela, že som poznala vrchol svojho duchovného hľadania. S nimi som potom prežila na squate Milada v Prahe jednu akciu, povozili ma po Česku a napokon ma cestou na Hollandtekk vysadili v LBC. Môj francúzsky technoprinc mi povedal svojou frangličtinou: „You no passport, you stay here, next year, mon amour...“ Veľmi ma to sklamlalo, že ma tu len tak nechali. Dúfala som, že som konečne našla svoju rodinu, ale namiesto toho som zažila ďalšie sklamanie.

Nejaký čas ma uspokojovalo, že som trávila čas s takými ľuďmi. Ale moje myslenie začalo nadobúdať zvláštne rozmery. Verila som, že bude koniec sveta a že záchrana príde od mimozemšťanov, a to jedine z vrcholu nazvaného Ještď. Naozaj som tam šla. Liberec ma nezlákal. Ľudia sa mi začali vyhýbať a ukazovať na mňa prstom. Začala som žiť život plný vnútorných i vonkajších konfliktov, ktoré ma vyvrhli až na okraj spoločnosti, kde som sa dostala medzi deti ulice v Prahe. Mnoho z nich bolo na úteku z domovov a rôznych ústavov. Zarábali sme si peniaze na živobytie žobraním alebo jedli jedlo z popolníc. Chodila som ďalej na technopárty, kde som sa zoznamovala s ľuďmi, ktorí mali alternatívne myslenie. Občas sa ma niekto ujal a za hudbou sme cestovali v upravených dodávkach po celom svete. Brala som všetky drogy, čo mi kto podstrčil. Začala som hľadať odpovede na svoje duchovné otázky v sekte Hare Krishna i v šamanizme (Carlos Castaneda, Taisha Aberal). To mi nakoniec

tak pomiatlo hlavu, že som si prestala s ľuďmi okolo seba úplne rozumieť.

Postupom času sa k môjmu drogami pokrivenému pohľadu na svet pridali brutálne výčitky svedomia zo svojho života. Nedokázala som sa už smiať, vraj som mala stále nešťastný výraz v tvári. V cudzine som bola jazykovo dosť obmedzená a nedokázala som nikomu vysvetliť svoj stav, že mám z toho všetkého zlé SVEDOMIE... Okrem toho ma začali hlboko trápiť otázky ohľadom mojej existencie a vôbec celej reality. Tieto nezodpovedané otázky ma desili: „Čo je smrť? Čo bude potom? Nič? Desím sa „ničoho“, prečo?“ Ľudia sa ma pýtali: „Whats up with you?, huh?“ Ja som mohla povedať len: „I feel bad...!“ a oni nato: „You are not bad, don't think too much...!“ Ako môžem nemyslieť?

Vo Florencii som bola nečakane zasvätená do ducha moderného umenia. Zotrvávala som vo skvete (alebo vo squate, ak chceš). Bola to moderná nedostavaná hala okupovaná mnohými mladými ľuďmi z Talianska a aj Európy. Hrala tam tiež hudba z technoalov a podobne. Niektorí spali na zemi alebo v dodávkach a v noci sa rozdávali drogy. Cez deň sa robilo umenie – striekali sa grafity alebo sa vytvárali skulptúry. Ja som si zfetovaná zobrala doprostred tej haly pletivo a kusy handier. Začala som robiť „z popudu ničoho... niečo“. Začalo to vyzerať ako postava. Prišla nejaká skupinka asi vysokoškolákov (asi hostia výstavy) a pýtali sa ma nechápavo, čo to robím. Ja na to: „Versace“. Oni s úžasom začali dielo fotiť, ako by som bola nejaký veľký umelec. Vyrobila som si z materiálu, čo sa váľal okolo, aj nejakú sošku. Prišiel ku mne nejaký mladoch

a s údivom mi ponúkol hašíš, keď mu „dielko“ dám.

V rímskom „Centro Sociale Occupato“ som sa cez arabského dílera dostala ku kokaínu. To malo asi potom za následok, že som začala trpieť šialenstvom. Dokonca som na vlastnej koži prežívala, ako by ma naháňal samotný satan. Na severe Španielska som sa radšej nechala hospitalizovať, kde mi povedali: „You are very ill, you must stay here!“ ... „Som nemocná...?“ chvíľku som sa tam cítila dobre. Myslela som si, že konečne viem, kto som – som CVOK! To je moja identita! Začas ma to uspokojovalo, ale zo strachu, že by som sa odtiaľ už nikdy nedostala, som sa podhrabala popod plot a utiekla. Nikde som nemala pokoj a moje svedomie ma nikdy nenechávalo v klúde. Dokonca som v Madride pútala na ulici pozornosť tým, že som robila divné veci. Napríklad som si sadla na ulicu a chovala sa ako „kamera“, zobliekla som sa alebo som si šialene kreslila po rukách. Chcela som na seba nejako upozorniť: „Tu som, pomôžte mi niekto, rodina!“ Nakoniec som bola pre ľudí naokolo divadlom a raz prišla aj sanitka. Bola som ubytovaná na klinike v Madride. Tam mi však po niekoľkých dňoch povedali: „You are not ill... go home.“ A ja som si pomyslela: „Nie som nemocná? Mám ísť domov?“ Nevedela som teda už vôbec, na čom som. Čím som si však bola 100 % istá, bolo to, že psychiatria mi pomôcť nemôže. Psychiatri nikdy nevidia do mňa. Nepochopia nič. Je to len povrchná pomoc, natabuľkovaná ľuďmi, ktorých schopnosti sú veľmi obmedzené.

Prepustili ma, ale nemala som peniaze na jedlo a pitie, takže som často

vpadla do rúk rôznym mužom, hlavne Arabom. Chceli po mne sex a tiež si ho proti mojej vôli vynútili. Nedokázala som im vzdorovať a to ma trápilo. Vážne ma prenasledovala myšlienka spáchať samovraždu.

Teraz som však vo Francúzsku v Nice a zasa ďalší Arab vidí, že nemám jedlo, nič, a že som trhan a láka ma na potravu. Pozval ma domov... a ja som šla. „Čo iné mi zostáva? Som sama, aspoň niekto má o mňa trošku záujem?“ On si ma začal akoby privlastňovať, a tak som si pripadala ako hračka na sex. Aby som sa ho zbavila, začala som predstierať záchvaty šialenstva, aby ma sám a rád dobrovoľne odviezol do blázince. A stalo sa, bola som zachránená.

Tam som tým lekárom vysvetľovala, že nechcem sex s mužmi, ale nedokážem ich jednoducho odmietnuť. (Dnes viem, že som nemala žiadne pevné morálne princípy.) Moja angličtina nebola dobrá a ich ešte horšia, tak keď som im povedala „I don't want make love...“, tak mi nejako nerozumeli. Najskôr si mysleli, že som náruživá, a dali mi kopy prezervatívov.

Opustený dom kúsok od útesu veľmi dobre popisoval stav môjho srdca. Temno. Prázdnota. Špinavosť. Je ráno, vôbec sa neradujem... ďalší deň plný výčitiek svedomia. Sedím pri okne na zemi, držím v jednej ruke kus skla a nastavujem zápästie druhej ruky. Som sama, bez peňazí v cudzej zemi. Môj cieľ? „Ísť domov, to chcem. Ako? Nedokážem to. Je to ďaleko.“ Príliš poverčivé a pohanské myšlienky sa mi vkrádajú do hlavy, že sa nemôžem pohnúť z miesta. Slnčné svetlo prenikajúce cez rozbité okno mi ale prvýkrát vnuklo nádejnú, zvláštnu,

neopísateľne pokojnú a nadprirodzenú myšlienku...“. Zasa bude všetko dobré, neboj sa!“

Počas mojej šialenej doby v cudzine som našťastie vedela číslo svojej babky, ktorej som, keď to šlo, volala. Bola zo mňa vždy úplne hotová a chudinka nevedela, ako mi pomôcť.

Často som bola v zajatí môjho nesmierne hlasného svedomia, ktoré ma presviedčalo o tom, že by bolo lepšie, keby som sa hádam ani nebola narodila. V akomsi púde sebazáchovy som sa raz naozaj s vierou pomodlila k, pre mňa v tej dobe neznámemu a azda živému, Bohu. „Otče náš, ktorý si na nebesiach, posväť sa meno tvoje, príď kráľovstvo tvoje, buď vôľa Tvoja ako v nebi tak i na zemi! a Chlieb náš každodenný dej nám dnes a ODPUSŤ nám naše viny, ako aj my odpúšťame našim vinníkom...“, to mi utkvelo vďaka mojej kamarátke z detstva – Lucke.

Deň nato sa stalo niečo veľmi zvláštne. Vtedy som tušila a dnes viem, že to bolo tou modlitbou. Kamarátka Saša sa ako jediná z ľudí z Liberca u babky po mne zháňala. Od babky sa dozvedela, kde som, a náš spoločný priateľ Honza pre mňa prišiel. Cestovali sme späť do Čiech, vlakom načierno. Keby nebolo jej, tak by som asi zostala vo Francúzsku dodnes alebo by som už možno bola mŕtva.

2. časť: Nájdený domov

Bola som už dlho preč a naša zem sa pýšila novým prezidentom. To bolo pre mňa akoby symbolom nádeje a nového začiatku. Moji známi boli celkom prekvapení z nášho opätovného stretnutia a ja som mala dobrý pocit, keď som im mohla rozprávať, kde všade som bola.

Zanedlho som im však už nemala čo povedať a moje zlé svedomie sa opäť vrátilo. Ťažilo ma vskutku ťažké bremeno, ktorého ťarcha sa odrážala na celej mojej bytosti – nešťastný výraz v tvári, sklopená hlava, zmätená reč a nechť žiť.

I napriek všetkým starostiam so mnou ma moja babka nechala bývať u seba, a tak som slúbila, že si nájdem prácu. Prihlásila som sa na úrade práce. Podala som si aj žiadosť o miesto v jednej miestnej japonskej továrni, ale dlho som nedostávala žiadnu odpoveď. Mne to nevadilo, pretože som vôbec nebola motivovaná pracovať a ešte k tomu som zasa prežívala obdobie plné rôznych depresí.

Moja stará kamarátka Nera vedela, že hovorím po anglicky. Počas svojho štúdia na strednej škole praxovala v jednej pobočke knižnice v Liberci. Pracovala tam pod pani M., ktorá sa chcela s niekým učiť po anglicky. Nera nás dala dohromady. Videla som to ako totálne nemožnú vec, ale stretávala som sa s tou paňou. Pri jednom stretnutí mi knihovníčka povedala: „Spoznala som jednu česko-anglickú rodinu so štyrmi malými deťmi. Opýtala som sa ich, či by bolo možné študovať angličtinu u nich doma, a že by sme za to na revanš pracovali v domácnosti... a oni súhlasili.“ Veľmi mi to nesesedelo, bolo mi to proti srsti, taký náhly skok do reality...

Keď sme prichádzali k ich domu, srdce mi poskočilo zvláštnou radosťou, keď som si všimla, že na dome je nápis „Reformovaná cirkev“. Tušila som v hĺbke srdca, že som na dobrej ceste. Áno, žili tam biblickí veriaci, ktorí ponúkali verejné lekcie Biblie.

V škole i doma mi hovorievali, že Biblia je zlá, a tí, ktorí ju čítajú, lákajú do siekt, kde nakoniec vysajú z ľudí peniaze alebo spoločne spáchajú samovraždu. Tieto predsudky mi dosť bránili vnímať Bibliu takú, aká v skutočnosti je.

Ja a knihovníčka sme boli po čase pozvané na biblickú hodinu. Spočiatku ma štúdium tej slávnej „knihy kníh“ odradzovalo. Pri prvom kázaní som hneď cítila nechúť to počúvať a zdalo sa mi to hrozne nemoderné. Niekoľkokrát sa mi chcelo z hodiny i utiecť. Ale neurobila som to, pretože som vedela, že ma vonku jednako nič dobré nečaká. Pani knihovníčka to na nešťastie vzdala a utiekla. Ja som však pozvanie na ďalšie hodiny nedokázala odmietnuť. Tí biblickí veriaci boli totiž veľmi trpezliví a mali odpovede na všetky moje otázky ohľadom môjho svedomia, existencie a reality. Nemala som teda nijaký dôvod im nejako odporovať. V ich spoločnosti som sa naopak cítila dosť v bezpečí. To, že som neodmietla, mi určite zachránilo život.

Mali veľký dom, a tak mi ponúkli, že im môžem pomáhať s upratovaním. Za to som u nich mohla bývať. Bohužiaľ som im tam často prinášala nepokoj, lebo som naozaj nebola vychovaná. Biblické princípy sa mi vďaka nim však začali stávať prirodzenými. Obeť týchto ľudí na moju záchranu je skutočne nezaplateľná a vďaka nim som konečne začala rozumieť, čo je to opravdivá rodina. V rodine Karáskovcov som sa skrátka dozvedela o Biblii z iného pohľadu, ako nás strašili v školách a médiách.

Biblia je kniha, na ktorej bola vybudovaná naša európska civilizácia. Rozmanité inštitúcie, od škôl po ne-

mocnice, boli postavené nasledovníkmi biblického učenia. Pochopiteľne boli i takí, ktorí Bibliu zneužívali pre svoje vlastné, často nekalé ciele. Potvrdili tým ale jednu zo zásadných výpovedí Biblie, že ľudská rasa je úplne „v háji“. Bolo ale mnoho veriacich, ktorí nasledovali Bibliu v jej pravom zmysle. Napríklad Majster Jan Hus bol naozajstný činiteľ k návratu pravého biblického posolstva českému ľudu.

Vojna a komunizmus nás ale vzdialili od myšlienky, že sa zodpovedáme niekomu inému než sami sebe a zmizli pevne zakorenené hranice dobra a zla, ktoré dokáže ponúknuť len Biblia. Preto som ani ja nikdy nemohla počuť o tom, čo je dobré a čo je zlé. Ani moji rodičia nepoznali tieto mantinely. Spolu s mojou prirodzenou skazenosťou som dopadla tak, ako som dopadla – sfetovaná a bláznivá bezdomovkyňa.

Niektorí ľudia majú v hĺbke duše tušenie, „že tam hore niečo je“. V Biblii však nie je reč o žiadnom mužičkovi na mráčiku. Mnohým ľuďom taká predstava pripadá smiešna, a ja s nimi súhlasím, pretože to nie je ten Boh, ktorého líči Biblia. Tá nám podáva obraz o živom Bohu, ktorý nám dáva o sebe vedieť skrz každý aspekt nášho života.

V mojej novej rodine som sa tiež dozvedela, že existujú hranice dobra a zla. Toto môže znieť ako nevítaná záťaž alebo ako reťaz, ktorá človeka obmedzuje. Pre mňa to ale bola oslobodzujúca novina.

Veľkú časť svojho života som strávila tým, že som hľadala hranicu, kam až môžem zájsť. Nikto mi nedal vedenie a smernice pre moje chovanie. Zachádzala som stále ďalej a ďalej, až som

stratila akýkoľvek pojem o smere alebo zmysle.

Pripadala som si ako v temnom lese, kde niet cesty, kde nie sú značky, neviem, aký je veľký alebo či sa niekde končí; a ja sa márne snažím zorientovať sa. Myšlienka neviazanosti a naprostej slobody sa môže zdať spočiatku príťažlivá a zvodná, ale keď človek do toho skočí rovnými nohami, tak zistí, že už nemá kam a na čo dopadnúť.

Znamenalo to pre každého, že môže robiť beztrestne komukoľvek čokoľvek, a ja som sa takto chovala k ostatným ľuďom, a moji tzv. „priatelia“ sa takto chovali ku mne. Toto som dôsledne žila a toto ma dohnalo až na pokraj samovraždy.

Teraz som spoznala, že existuje smer a že sú vymedzené pevné hranice pre život. Zároveň som si ale uvedomila, ako často a ako veľmi som tieto hranice prekročila. Preto ma tak vydesilo, že odplatou za každý takýto priestupok je smrť. Teraz som chápala, že moja beznádej a depresie boli vyvolávané mojím otupeným svedomím, ktoré ma obviňovalo a usvedčovalo. Toto možno znie ako nepríjemná novina, ale Biblia neprináša len zlú správu o vine a treste, Prináša aj dobrú správu o nádeji a odpustení, ktorá je platná pre ľudí v každej dobe.

Spomenula som fakt, že som často porušila hranice dobra a zla a že som žila v aktívnej vzbure proti Stvoriteľovi. Toto počínanie zasluhovalo oprávnený trest. Srdce mi bilo veľmi rýchlo, keď som sa toto dozvedela. Doslova som modlikala: „Chcem, chcem, ja chcem byť očistená, nechcem mať tú ubíjajúcu vinu, to ťažké bremeno, čo ma ubíja.“

Biblický odkaz doslova hovorí: „Kristus prišiel na svet, aby každý, kto v Neho verí, nezahynul, ale mal večný život.“ Nech by som sa ja snažila tak či onak, nie som schopná odčiniť to, čo som spáchala. Žiadne skutky, nech by boli akokoľvek dobré a obetavé, nedokážu človeka ospravedlniť. Zloděj nevy nahradí škodu tým, že nabadúce už nebude kradnúť, vrah neprivedie človeka k životu tým, že nabadúce nechá svoju obeť žiť. Preto ani žiadny človek nemôže svojimi dobrými skutkami odčiniť tie zlé. Jediná cesta je prísť ku krížu Pána Ježiša Krista, vyznať mu svoje hriechy = urobiť pokánie a prijať jeho dar záchran. On je verný a ako hovorí Písmo, „On vás z vašich hriechov vyslobodí“. Čím častejšie som tieto slová počula, tým radostnejšie som ich prijímala.

Túžba po odpustení ma jedného dňa priviedla k tomu, že som sa oddala realite, že Biblia je pravdivá, a že Ježiš Kristus žil a zomrel pred 2000 rokmi i pre mňa. Vyznala som mu svoje hriechy a odovzdala mu do rúk celý svoj život. Viem, že mi odpustil, pretože moje ťažké bremeno spadlo. Pocítila som obrovskú úľavu a pocit bezpečia, ktorý mi umožňoval zasa v klude spať. Boh zo mňa vytvoril nového človeka. Cez vieru v Ježiša Krista som našla svoju pravú identitu.

Boh mi dal nový začiatok a celú ma zmenil. Známi ma nepoznávajú, som iná zvnútra i navonok. Ľudia, s ktorými sa stretnem po prvý raz v živote, by nikdy nepovedali, že hovoria s bývalou feťáčkou, zlodějkou a prostitútkou. Boh mi dal silu prestať brať drogy a stretávať sa s ľuďmi, ktorí by mali na mňa zlý vplyv.

Začala som mať nadprirodzenú a pokojnú radosť zo života. Chodila som

do obchodov, kde som kradla a prosila o odpustenie. Mnohí ľudia boli dojatí a zverili sa mi so slzami v očiach, že nikdy nezažili, aby sa takto niekto choval. Mala som mnoho možností ľuďom povedať, ako som sa mohla takto zmeniť, že mám i odvahu sa priznať. To by človek nedokázal, keby panoval sám sebe. Vladárom môjho srdca i života sa však stal Ježiš Kristus.

Po nejakej dobe, akoby zázrakom, sa mi z japonskej továrne ozvali. Dostavila som sa na pohovor, po ktorom som bola prijatá. Tu som sa počas tri a pol roka náročnej práce na výrobnéj linke stala špičkovým operátorom na profesionálnej úrovni. Dostávala som firemné ocenenia a medaily, dokonca sa moja fotka objavila v krajských novinách ako čo by reprezentant firmy.

Napriek tomuto úspechu som zatúžila zvýšiť si vzdelanie. Po dlhom zvažovaní som sa rozhodla vyštudovať strednú školu. Moja nová rodina ma v tom veľmi podporila. Pretože ma už za tých pár rokov dobre poznali, všimli si, že mám tvorivé schopnosti. Navrhli, aby som šla študovať na umeleckú školu. Modlila som ohľadom toho k Bohu, tomu najvyššiemu umelcovi, či s tým súhlasí. Odpovedal mi tak, že som bola bez problémov prijatá.

Počas nasledujúcich štyroch rokov štúdia som si uvedomila hĺbku vecí. Bola som do hĺbky zasvätená do reality sveta a jeho histórie z kultúrneho a politického pohľadu. Vzťahy s o 10 rokov mladší-

mi spolužiakmi a ich kritika voči mne sa stala očistným kúpeľom. Vďaka nim som okrem iného prežila i to, o čo som kvôli drogám prišla. Poznala som, že mladosť bez drog je prežitá skvelo. Boli to proste najlepšie štyri roky môjho života.

Po mnohoročných skúsenostiach môžem s neoblomným presvedčením povedať, že Boh Biblie žije a že je dobrý. Teraz vidím svet a ľudstvo v inom rozmere. Všetky situácie naokolo už neberiem iba tak, je to naozajstné dobrodružstvo si uvedomovať, že Konštruktér sveta má všetko pod svojou kontrolou. Ja ho môžem bez strachu nasledovať, zverovať mu všetky veci, či veselé, či smutné. Počas siedmich rokov, čo som ho mohla poznať, sa môj každodenný vzťah s Ním cez modlitbu a čítanie Biblie prehĺbuje.

Mojím životným cieľom je byť májím mladým ľuďom, ktorých lákajú drogy, „duchovno“ a neviazaný sex. Je to cesta, ktorú som si celú prešla. Na jej konci je útes tmy, beznádeje, zničenej životov a predčasnej smrti. Sama som stála na pokraji tohto útesu. Môj najbližší kamarát z neho skočil a veľa mojich známych si vybralo túto cestu. Mňa v poslednej chvíli zachránil zásah Stvoriteľa reality. Poznala som Krista, Mesiáša. On mi odpustil, očistil ma a vyviedol z tmy na svetlo.

Ježiš má moc človeku skutočne pomôcť, dať mu nádej, nový začiatok a zmysel života. Ježiš Kristus žije, aby dal život všetkým, ktorí ho úprimne hľadajú.

Veronika V.

Do slovenčiny preložila Anna Lazoňová.

Poznámka: Rozdelenie textu na dve časti a ich názvy, pochádzajú od redakcie.

Oznamy

Občianske združenia Solas a Temelios pripravujú na dni 31. 8. – 2. 9. 2012 v poradí 3. konferenciu „Stvorenie a súčasná veda, Žilina 2012“. Ďalšie informácie uverejníme v nasledujúcich číslach a na stránke www.solas.sk v priečinku „Konferencie“.

Prosíme čitateľov, aby pri zmene svojej poštovej adresy redakcii oznámili jej presné a kompletne znenie.

Ďakujeme.

Solas č. 12, jeseň 2011

Časopis *Solas* vydáva občianske združenie Solas, Smreková 11, 010 07 Žilina 7.

Je evidovaný ministerstvom kultúry SR pod číslom EV 22/08.

Vychádza štyrikrát do roka. Je nepredajný.

Tlač: Alfa print, s.r.o. Martin, www.alfaprint.sk

Žiadosti o zaradenie do zoznamu odberateľov pošlite na poštovú alebo e-mailovú adresu redakcie.

Dobrovoľné finančné príspevky a dary môžete posilať:

Z územia Slovenska: VÚB Žilina, číslo účtu: 2486916455/0200;

Zo zahraničia: č. ú. v tvare IBAN: SK08 0200 0000 0024 8691 6455,

SWIFT: SUBASKBX; VÚB, Mlynské nivy 1, SK 829 90 Bratislava 25, Slovakia.

Fotografie: Redakcia *Solas*

Zodpovedný redaktor: Drahoslav Vajda

Adresa redakcie: Redakcia *Solas*, Smreková 11, 010 07 Žilina 7

Tel.: 0948 444 155;

e-mail: redakcia.solas@solas.sk

www.solas.sk; blog.solas.sk

ISSN 1337-883X

SOLA SCRIPTURA
SOLUS CHRISTUS
SOLA GRATIA
SOLA FIDE
SOLI DEO GLORIA

Solas

**Toto je zmluva, ktorú uzavriem s nimi
po tých dňoch, hovorí Pán:
Dám svoje zákony na ich srdcia
a napíšem ich na ich mysle a na ich hriechy
a na ich neprávosti viacej nikdy nespomeniem.
A kde je toho odpustenie,
tam viacej netreba obeti za hriech.**

Židom 10:16-18

Jedine Bohu patří sláva

Časopis Solas je, alebo sa môže stať, aj Vaším časopisom.
Čítajte a rozširujte ho. Prispievajte svojimi článkami, svojím svedectvom.
Podporujte ho modlitebne, podporujte ho finančne.

www.solas.sk